204
ФИЛФАКА САГУ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

7-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 204 (1724)
14 ОКТЯБРЬ
ЖУМА
1960 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Яшасин Ленин тузган шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси—совет халқининг коммунизм қуриш учун курашдаги буюк илҳомлантирувчи ва ташкилотчи кучи!

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 43 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ

ЧАҚИРИҚЛАРИ

1. Яшасин Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 43 йиллиги!

2. Инсоният тарихида янги давр — капитализмнинг емирилиши ва социализмнинг тантанаси даврини очиб берган Улуғ Октябрга шон-шарафлар!

3. Яшасин Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғолиб байроғи, бутун дунё меҳнаткашларининг қудратли ғоявий қуроли — марксизм-ленинизм!

4. Совет Иттифоқининг меҳнаткашлари! Бутун кучни партия XXI съездининг жаҳоншумул-тарихий қарорларини, мамлакатимизда коммунизмнинг кенг авж олдирилган қурилиши буюк вазифаларини бажаришга қаратингиз!

5. Ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг тинчлик учун, халқларнинг миллий мустақиллиги учун, демократия ва социализм учун курашидаги авангарди — қардош коммунистик ва ишчи партияларга оташин салом!

Яшасин барча мамлакатлар коммунистик ва ишчи партияларининг бузилмас бирлиги ва жипслиги!

6. Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

7. Барча мамлакатлар ишчилар синфи ва меҳнаткашларининг тинчлик ва демократия учун, халқлар озодлиги ва мустақиллиги учун, социализм учун курашда ҳаракат бирлиги, жанговар бирдамлиги мустаҳкамлансин!

8. Пролетар интернационализми байроғини баланд кўтарайлик!

9. Шармандали мустамлакачилик системасини тамомила йўқотиш учун курашаётган барча халқларга қардошлик саломи!

Жаҳон халқлари! Барча мустамлака мамлакатларга дарҳол тўла мустақиллик ва озодлик берилишига эришингиз!

10. Барча мамлакатларнинг халқлари! Тинчлик учун, ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун курашингиз! Уруш оловини ёқувчи империалистларни — инсониятнинг душманларини қатъий фош қилингиз!

11. Жаҳон халқлари! «Совуқ уруш»нинг тугатилишига ва халқаро кескинликнинг юмшатилишига эришингиз! Атом ва водород қуроли синовларининг тўхтатилишига ва бу қуролларнинг тақиқланишига эришингиз!

12. Барча мамлакатларнинг халқлари! Ғарбий Германиянинг қуроллантирилишига қарши, немис реваншчиларининг ракета-атом қуроли билан таъминланишига қарши, Германия билан сулҳ шартномаси тузиш ва Ғарбий Берлинда оккупация режимини тугатиш учун қатъий кураш олиб борингиз!

13. Тинчлик, демократия, социализм ва миллий мустақиллик учун мардона курашиб, капиталистик мамлакатларнинг турмаларида азоб чекиб ётган кишиларга қизғин салом!

14. Яшасин тинчлик ва халқлар хавфсизлигининг мустаҳкам таянчи — қудратли жаҳон социализм системаси! Социалистик лагерь мамлакатларининг улуғ ҳамкорлиги яшнасин ва мустаҳкамлансин!

15. Социализм қураётган Хитой Халқ Республикасининг меҳнаткашларига қардошлик саломи! Яшасин СССР ва Хитой улуғ халқларининг абадий, бузилмас дўстлиги ва ҳамкорлиги!

16. Социализм қураётган Албания Халқ Республикаси меҳнаткашларига қардошлик саломи! Яшасин совет ва албан халқларининг абадий, бузилмас дўстлиги ва ҳамкорлиги!

17. Социализм қураётган Болгария Халқ Республикасининг меҳнаткашларига қардошлик саломи! Яшасин совет ва болгар халқларининг абадий, бузилмас дўстлиги ва ҳамкорлиги!

18. Социализм қураётган Венгрия Халқ Республикасининг меҳнаткашларига қардошлик саломи! Яшасин совет ва венгер халқларининг абадий, бузилмас дўстлиги ва ҳамкорлиги!

19. Социализм қураётган, ўз мамлакатини демократик асосларда тинч йўл билан бирлаштириш учун курашаётган Вьетнам Демократик Республикасининг меҳнаткашларига қардошлик саломи! Яшасин совет ва вьетнам халқларининг абадий, бузилмас дўстлиги ва ҳамкорлиги!

20. Яшасин тинчлик учун, бирлашган демократик ва тинчликсевар Германия учун курашда бутун Германиядаги прогрессив кучларнинг таянчи — Германия Демократик Республикаси! Социализм қураётган Германия Демократик Республикасининг меҳнаткашларига қардошлик саломи! Совет ва герман халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлиги мустаҳкамлансин!

21. Социализм қураётган, ўз мамлакатини демократик асосларда тинч йўл билан бирлаштириш учун курашаётган Корея Халқ Демократик Республикаси меҳнаткашларига қардошлик саломи! Яшасин совет ва корейс халқларининг абадий, бузилмас дўстлиги ва ҳамкорлиги!

22. Социализм қураётган Мўғулистон Халқ Республикаси меҳнаткашларига қардошлик саломи! Яшасин совет ва мўғул халқларининг абадий, бузилмас дўстлиги ва ҳамкорлиги!

23. Социализм қураётган Польша Халқ Республикасининг меҳнаткашларига қардошлик саломи! Яшасин совет ва поляк халқларининг абадий, бузилмас дўстлиги ва ҳамкорлиги!

24. Социализм қураётган Руминия Халқ Республикасининг меҳнаткашларига қардошлик саломи! Яшасин совет ва румин халқларининг абадий, бузилмас дўстлиги ва ҳамкорлиги!

25. Социализм қураётган Чехословакия Социалистик Республикасининг меҳнаткашларига қардошлик саломи! Яшасин совет ва чехословак халқларининг абадий, бузилмас дўстлиги ва ҳамкорлиги!

26. Югославия Федератив Халқ Республикасининг меҳнаткашларига қардошлик саломи! Совет ва югослав халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлиги тинчлик ва социализм учун кураш манфаатлари йўлида ривожлансин ва мустаҳкамлансин!

27. Улуғ ҳинд халқига қизғин салом! Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлиги ривожлансин ва мустаҳкамлансин!

28. Улуғ индонез халқига қизғин салом! Совет Иттифоқи ва Индонезия халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлиги ривожлансин ва мустаҳкамлансин!

29. Тинчлик ва ўз мамлакатларининг миллий мустақиллигини мустаҳкамлаш учун курашаётган Бирма, Цейлон, Камбоджа, Лаос халқларига қизғин салом!

30. Афғон халқига қизғин салом! Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасидаги дўстлик, яхши қўшничилик муносабатлари мустаҳкамлансин ва ривожлансин!

31. Империалистларнинг кирдикорларига қарши, мустамлакачиликни батамом тугатиш учун, ўз мамлакатларининг мустақиллиги ва суверенитетини мустаҳкамлаш учун, миллий экономикани ривожлантириш учун курашаётган араб мамлакатларининг халқларига қизғин салом!

32. Мустамлакачилик кишанларини парчалаб ташлаган ва ўз миллий мустақиллигини мустаҳкамлаш учун фидокорона курашаётган озод африка давлатларининг халқларига қизғин салом!

Африканинг барча мазлум халқларига озодлик!

33. Ўз миллий мустақиллиги учун ва Конго Республикасининг территориал бутунлигини сақлаш учун, мустамлакачиларнинг кирдикорларига қарши курашаётган Конго халқига қизғин салом!

34. Империализмга қарши, ўз мамлакатларининг мустақиллиги ва суверенитетини мустаҳкамлаш учун, халқлар ўртасида тинчлик ва ҳамкорлик учун курашаётган Латин Америкаси халқларига қизғин салом!

35. Янги ҳаёт қураётган, ўз миллий озодлиги ва мустақиллигини фидокорона ҳимоя қилаётган қаҳрамон Куба халқига қизғин салом!

36. Яшасин Англия, Америка Қўшма Штатлари, Франция ва Совет Иттифоқи халқларининг бутун дунёда мустаҳкам тинчлик манфаатлари йўлидаги дўстлиги ва ҳамкорлиги!

37. Германия Федератив Республикасининг милитаризм ва фашизмнинг тикланишига қарши курашаётган меҳнаткашларига ва барча прогрессив кучларига қизғин салом! Совет ва герман халқларининг дўстлиги мустаҳкамлансин!

38. Совет Иттифоқи ва Италия халқлари ўртасидаги дўстона муносабатлар ривожлансин ва мустаҳкамлансин!

39. Яшасин Совет Иттифоқи ва Финляндия Республикаси халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлиги!

40. Совет халқи билан Швеция, Норвегия, Дания, Исландия халқлари ўртасидаги дўстона муносабатлар ривожлансин ва мустаҳкамлансин!

41. Яшасин Совет Иттифоқи ва Австрия халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлиги!

42. Ўз территориясидаги америка ҳарбий базаларига қарши, мамлакатнинг мустақил ва демократик ривожланиши учун, барча қўшни давлатлар билан тинчлик ва дўстлик учун курашаётган япон халқига қизғин салом!

43. Яшасин Совет Иттифоқининг ленинча тинчликсевар ташқи сиёсати — ижтимоий тузумлари турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши сиёсати, тинчлик ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш, уларнинг озодлиги ва мустақиллигини ҳурматлаш, кенг иқтисодий ва маданий алоқаларни ривожлантириш сиёсати!

44. Яшасин ғалабалар билан шуҳрат қозонган, тинчликни, Ватанимизнинг давлат манфаатларини ва хавфсизлигини ҳушёрлик билан қўриқлаётган шавкатли Совет Қуролли Кучлари!

45. Яшасин совет тузумининг мустаҳкам ва бузилмас негизи бўлган ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонларнинг бузилмас иттифоқи!

46. Яшасин ва мустаҳкамлансин кўп миллатли социалистик давлатимизнинг кучи, қудрати ва яшнашининг манбаи бўлган СССР халқларининг бузилмас қардошларча дўстлиги!

47. Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Бутун кучни етти йиллик планни тўла ва ошириб бажаришга, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришга сафарбар қилайлик! Коммунистик қурилишнинг янги ғалабалари сари, олға!

48. Шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашлари! Капитализм билан тинч мусобақада тарихан энг қисқа вақт ичида ғалабага эришайлик! Аҳоли жон бошига маҳсулот ишлаб чиқариш жиҳатидан Америка Қўшма Штатларига етиб олайлик ва ундан ўзиб кетайлик!

49. Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Социалистик мажбуриятларни бажариш — ҳар бир корхона ва қурилиш, ҳар бир колхоз ва совхоз коллективининг шарафли ишидир! Етти йилликнинг иккинчи йили — 1960 йил халқ хўжалик планини тўла ва ошириб бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақасини янада кенг авж олдирайлик!

50. Коммунистик меҳнат коллективлари ва зарбдорларига, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларига шон-шарафлар! Келажак разведкачиларининг қудратли ҳаракатини янада кенг авж олдирайлик!

51. Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Мамлакатимиз қудратини ва халқнинг фаровонлигини янада оширишнинг негизи бўлган социалистик мулкни бутун чоралар билан мустаҳкамлангиз! Жамоат бойлигини кўпайтирингиз, социализмнинг: «Ишламаган тишламайди!» принципини оғишмай амалга ошириш учун курашингиз!

52. Саноат, қурилиш ва транспорт ходимлари! Меҳнат унумдорлигини ошириш учун мавжуд резервлар ва имкониятлардан тўлароқ фойдаланингиз! Комплекс механизациялаш ва автоматлаштиришни сабот билан амалга оширингиз, фан ва техниканинг ютуқларини ишлаб чиқаришга дадил жорий қилингиз!

53. Ишчилар, инженерлар, техниклар ва мастерлар! Корхона ва қурилишларнинг бир меёрда ишлашини таъминлангиз, социалистик меҳнат интизомини мустаҳкамлангиз! Иқтисодий тежаш учун курашингиз, маҳсулотнинг сифатини яхшилангиз ва унинг таннархини камайтирингиз!

54. Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Қисқартирилган иш кунига ўтиш — дунёда энг қисқа иш кунини СССРда амалга ошириш йўлидаги муҳим босқичдир. Меҳнатда ижодий активликни тағин ҳам оширайлик!

55. Саноат, қурилиш ва транспорт ходимлари! Ишлаб чиқаришнинг бутун сифат кўрсаткичларини яхшилаш учун, электр энергиясини, металл ва ёқилғини тежаш учун курашингиз! Рационализаторлар ва ихтирочиларнинг оммавий ҳаракатини ривожлантирингиз!

56. Оғир индустрия ходимлари! Бутун халқ хўжалигини янада юксалтиришнинг, халқ фаровонлигини оширишнинг ва Ватанимиз мудофаа қудратини мустаҳкамлашнинг негизи бўлган оғир саноат ишларини яхшилаш учун курашингиз!

57. Совет металлурглари! Ишлаб чиқариш техникаси ва технологиясини такомиллаштирингиз! Янги руда конларини ўзлаштириш суръатларини оширингиз! Халқ хўжалигига руда, чўян, пўлат, прокат, трубалар, рангли ва нодир металларни кўпроқ берингиз!

58. Совет энергетиклари, электростанциялар ва электр шохобчаларининг қурувчилари ва монтажчилари! Янги энергетика қувватларини тезроқ ишга туширингиз ва ўзлаштирингиз, энергия системаларини қуриш ва улардан фойдаланиш қимматини камайтирингиз! Мамлакатга кўпроқ электр энергияси берайлик!

59. Машинасозлик ва асбобсозлик ходимлари! Иш унуми юксак бўлган ва тежамли энг янги машиналар ва асбоблар, комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш воситалари ишлаб чиқаришни тезроқ ўзлаштирингиз! Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини техника билан қайта қуроллантириш учун сабот билан курашингиз!

60. Нефть ва газ саноатининг ходимлари! Геологоразведка ва пармалаш ишлари, янги конларни ўзлаштириш, нефть ва газ чиқариш суръатларини оширингиз! Нефть маҳсулотларини қайта ишловчи заводларнинг қувватини кўпайтира берингиз, нефть маҳсулотларининг сифатини оширингиз! Мамлакатга кўпроқ нефть ва газ берайлик!

61. Кўмир саноатининг ходимлари! Комплекс механизациялашни ва кўмир чиқаришнинг самарали усулларини кенг жорий қилингиз! Меҳнат унумдорлигини оширингиз, кўмирнинг таннархини камайтирингиз ва сифатини яхшилангиз!

62. Кимё саноатининг ходимлари! Янги қувватларни тезроқ ишга туширингиз, кимё маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтирингиз ва сифатини оширингиз, уларнинг хилларини кўпайтирингиз! Кимёвий хомашёдан яхши сифатли ва арзон молларни кўпроқ тайёрлангиз! Қишлоқ хўжалиги учун кўпроқ минерал ўғитлар берингиз!

63. Совет бинокорлари! Янги корхоналар, темир йўл ва тош йўллар, уй-жой бинолари, мактаблар, касалхоналар ва болалар муассасалари қуриш суръатларини тезлаштирингиз ва сифатини яхшилангиз! Қурилишнинг индустриал базасини мустаҳкамлангиз! Қулай, кўркам, яхши сифатли ва тежамли бино ва иншоотлар қурингиз!

64. Бинокорлик материаллари саноатининг ходимлари! Цемент, қулай янги бинокорлик материаллари, буюмлар ва йиғма конструкциялар ишлаб чиқаришни бутун чоралар билан кўпайтирингиз! Бинокорлик материалларининг сифатини оширингиз ва таннархини камайтирингиз!

65. Ўрмон, ёғочсозлик ва қоғоз саноатининг ходимлари! Мамлакатга юқори сифатли ёғоч, мебель, целлюлоза ва қоғозни кўпроқ берайлик!

66. Енгил саноат ходимлари! Пишиқ ва нафис газламалар, кийим-кечак, пойафзал, уй-рўзғор буюмлари ва халқ истеъмоли учун керакли бошқа молларни кўпроқ ишлаб чиқарингиз, сифатини яхшилангиз, хилларини кўпайтирингиз!

67. Озиқ-овқат саноати ходимлари! Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни бутун чоралар билан кўпайтирингиз, уларнинг сифатини яхшилангиз ва хилларини кўпайтирингиз!

68. Балиқ саноати ходимлари! Очиқ денгизларда, океанларда ва ҳовуз-кўлларда балиқ овлашни кўпайтирингиз! Балиқ маҳсулотларининг сифатини яхшилангиз!

69. Совет транспорти ходимлари! Темир йўл, денгиз, дарё, автомобиль ва ҳаво транспортини такомиллаштирингиз ва замонавий техника воситалари билан таъминлангиз! Юкларни етказиб бериш муддатларини қисқартирингиз, юк ташишнинг таннархини камайтирингиз, пассажирларга хизмат кўрсатишни яхшилангиз!

70. Алоқа ходимлари! Алоқа воситаларини ривожлантирингиз ва такомиллаштирингиз! Почта, телеграф, телефон, радио, телевидениенинг пухта ишлашига эришингиз! Аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилангиз!

71. Колхозчилар! Жамоат хўжалигини бутун чоралар билан ривожлантирингиз, жамоат бойлигининг негизи бўлган бўлинмас фондларни кўпайтирингиз! Колхозлараро ишлаб чиқариш алоқаларини кенгайтирингиз!

72. Ўз социалистик мажбуриятларини бажариш учун зўр ғайрат билан курашаётган қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига шон ва шарафлар! Ватанга дон, гўшт, сут, тухум, жун, пахта, зиғир, қанд лавлаги, картошка, сабзавот, мева, чой ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпроқ етказиб берайлик!

73. Колхозчилар, совхоз ходимлари ва қишлоқ хўжалик мутахассислари! Фан, техника ютуқларини ва илғор иш тажрибаларни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига дадил жорий қилингиз! Маҳсулот таннархини камайтириш учун астойдил ҳаракат қилингиз!

74. Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари! Жамоат чорвачилигини бутун чоралар билан ривожлантирингиз, мустаҳкам озуқа базасини вужудга келтирингиз, чорва молларнинг маҳсулдорлигини оширингиз! Аҳоли жон бошига чорва маҳсулотлари етиштириш соҳасида Америка Қўшма Штатларидан ўзиб кетайлик!

75. Колхозчилар, қишлоқ механизаторлари! Деҳқончиликда ва чорвачиликда комплекс механизацияни кенг жорий қилингиз, техникани эгаллангиз ва меҳнат унумдорлигини ошириш ҳамда ўз меҳнатингизни енгиллаштириш учун техникадан яхшироқ фойдаланингиз!

76. Совхоз ходимлари! Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирингиз ва уларнинг таннархини камайтирингиз! Мамлакатнинг ҳамма совхозларини намунали, сермаҳсул ва юксак рентабелли корхоналарга айлантирайлик!

77. Қўриқ ерлардаги меҳнаткашлар! Эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлангиз ва кўпайтирингиз! Муттасил ва юқори дон ҳосили олишга эришингиз! Жамоат чорвачилигини бутун чоралар билан ривожлантирингиз! Техникадан тўлароқ ва авайлаб фойдаланингиз!

78. Совет савдоси ва умумий овқатланиш ходимлари! Аҳолига хизмат кўрсатишнинг юксак маданияти учун курашингиз, меҳнаткашларнинг эҳтиёжларини яхшироқ ўрганингиз ва уларнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўла қондирингиз!

79. Совет муассасаларининг ходимлари! Совет аппарати ҳамма бўғинларининг пухта ишлашига эришингиз! Бюрократизм ва сансалорликни қатъиян йўқотингиз! Меҳнаткашларнинг эҳтиёжлари ва талабларига эътибор ва сезгирлик билан қарангиз!

80. Фан ва олий ўқув юртларининг ходимлари! Фанни янада яшнатиш учун, техникани тараққий эттириш учун курашингиз! Янги кашфиёт ва ихтироларнинг ишлаб чиқаришга тезроқ жорий қилинишига эришингиз! Коммунизм даврига муносиб мутахассислар тайёрлангиз!

Илғор совет фанига шон-шарафлар!

81. Кучли космик кемани тарихда биринчи марта учирган ва уни Ерга омон-эсон қайтариб туширган совет олимлари, конструкторлари ва инженерлари, техниклари ва ишчиларига шон-шарафлар!

82. Адабиёт ва санъат ходимлари! Ўз асарларингизда совет кишиси қаҳрамонона ишларининг улуғворлиги ва гўзаллигини ёрқин акс эттирингиз! Асарларнинг юксак ғоявийлиги ва бадиий маҳорати учун курашингиз! Адабиёт ва санъатнинг халқ ҳаёти билан, ҳозирги замон билан маҳкам, чамбарчас боғланиши учун курашингиз!

83. Матбуот, радио ва телевидение, нашриёт ва маданий-оқартув муассасаларининг ходимлари! Ҳамиша ғолиб коммунистик идеяларни, илғор тажрибани, фан ютуқларини, инсоният тўплаган маънавий бойликларни ҳормай-толмай пропаганда қилингиз ва омма орасига ёйингиз!

84. Халқ маорифи ходимлари! Болаларни ўқитиш сифатини яхшилангиз, мактабнинг турмуш билан, ишлаб чиқариш билан маҳкам боғланиши учун курашингиз! Ёш бўғинни коллективизм, меҳнатга муҳаббат руҳида, Ватанга, коммунизм ишига садоқат руҳида тарбиялангиз!

85. Медицина ходимлари! Халқ соғлиғини сақлаш ишларини яхшилангиз ва ривожлантирингиз, даволаш ва санитария муассасаларининг ишида маданиятни оширингиз! Медицина фанининг энг янги муваффақиятларини амалда жорий қилингиз!

86. Яшасин мамлакатимизда чинакам халқ ҳокимияти органлари бўлган меҳнаткашлар депутатлари Советлари!

87. Совет касаба союзлари! Етти йиллик планни амалга ошириш учун курашда ишчилар синфининг ва зиёлиларнинг ижодий ташаббусини ва активлигини бутун чоралар билан ривожлантирингиз! Ишчи ва хизматчиларнинг моддий фаровонлигини ва маданий савиясини янада юксалтириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилингиз!

Яшасин коммунизм мактаби бўлган совет касаба союзлари!

88. Яшасин коммунистик жамиятнинг актив қурувчилари бўлган совет хотин-қизлари!

89. Яшасин Коммунистик партиянинг содиқ ёрдамчиси ва резерви, коммунизм қурувчи ёшларнинг илғор отряди — Ленин комсомоли!

90. Йигит ва қизлар! Коммунистларча яшаш ва ишлашни ўрганингиз! Ўзингизда юксак маънавий фазилатларни ҳосил қилингиз! Революцион традицияларни садоқат билан сақлангиз, коммунизмнинг онгли ва толмас қурувчилари бўлингиз!

Яшасин мамлакатимизнинг келажаги — шонли совет ёшлари!

91. Пионерлар ва мактаб ўқувчилари! Билимларни сабот ва қунт билан эгаллангиз, меҳнатни севингиз ва ҳурмат қилингиз! Лениннинг улуғ иши учун актив курашчилар бўлишга тайёрланингиз!

92. Совет спортчиларига қизғин салом! Мамлакатимизда физкультура ҳаракатини янада кенгайтирайлик!

93. Коммунистлар ва комсомоллар! КПСС XXI съездининг қарорларини бажариш учун, СССРда коммунизм қуриш учун умумхалқ курашининг авангардида бўлингиз!

94. Коммунистик партия билан халқнинг бирлиги — социалистик тузум куч-қудратининг манбаи, коммунизм қурилишида янги муваффақиятларга эришиш гаровидир. Яшасин партия билан халқнинг улуғ бузилмас бирлиги!

95. Яшасин коммунизм бинокори — улуғ совет халқи!

96. Яшасин мамлакатимиз халқлари дўстлигининг қалъаси, тинчлик, демократия ва социализмнинг мустаҳкам таянчи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

97. Яшасин жонажон Совет ҳукуматимиз!

98. Яшасин Ленин тузган шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси — совет халқининг коммунизм қуриш учун курашдаги буюк илҳомлантирувчи ва ташкилотчи кучи!

99. Марксизм-ленинизм байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизм ғалабаси сари, олға!

100. Яшасин бутун инсониятнинг порлоқ истиқболи — коммунизм!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 1960 йил 11 октябрдаги ялпи мажлисида

Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

Жаноб раис!
Жаноб делегатлар!

Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисларида муҳокама қилиниши керак бўлган масалаларни ҳозир белгиламоқдамиз. Қуролсизланиш масаласи масалалар масаласидир. Совет Иттифоқининг ва социалистик лагердаги ҳамма мамлакатларнинг халқлари шундай деб ҳисоблайдилар. Ер юзида мустаҳкам тинчликни таъминлашга астойдил интилаётган ҳамма халқлар ҳам шу фикрдадир.

Шу сабабли, ҳамма халқларни тўлқинлантириб турган қуролсизланиш масаласи бу Ассамблея ишида бош ўринни олиши учун биз бу масалани ялпи мажлиснинг ўзида муҳокама қилиш зарур деб ҳисоблаймиз.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг олий органи бўлган Бош Ассамблея давлатлар ўртасида ҳамма вақт туғилиши мумкин бўлган у ёки бу хил низоларни муҳокама қилмоқ учунгина тузилган орган бўлиб қолмай, балки, аввало, тинчликни таъминлашнинг муҳим проблемаларини ҳал қилмоқ учун тузилган органдир.

Қуролсизланиш проблемаси ҳозирги замон шароитида энг асосий проблемадир, мустаҳкам тинчликни таъминлаш шу проблеманинг ҳал қилинишига боғлиқдир. Бошқа ҳамма масалалар нақадар муҳим бўлмасин, уларни бу масала билан тенглаштириб бўлмайди, янги жаҳон урушининг бўлиши ёки бўлмаслиги ана шу масалага боғлиқдир. Қуролсизланиш тўғрисида давлатлар ўртасида битимга келинса, ҳеч бир давлат ўз мамлакатида қурол-яроғларни махфий равишда тиклай олмайдиган бўлишини ва бошқа давлатларга яна таҳдид қилолмайдиган бўлишини таъминлайдиган қилиб жуда қаттиқ халқаро контроль остида қуролсизланиш амалга оширилса, шу тақдирдагина урушга йўл қўймаслик мумкин.

Совет делегацияси бу масалани ялпи мажлисда муҳокама қилмоқ учун биринчи навбатдаги ва кечиктириб бўлмайдиган масала қилиб қўйган эди. Бугун биз ҳамма делегатларга мурожаат қилиб, уларни бу масаланинг жуда жиддийлигини ва кечиктириб бўлмайдиган масала эканлигини тушуниб олишга чақирамиз.

Албатта, Бош Ассамблеянинг кун тартибида 79 та масала турганлиги сабабли қуролсизланиш проблемасига эътибор беришнинг имкони йўқ деб гапириб сўзга чиққан жаноб Лодж таклиф қилган тарзда қуролсизланиш проблемасига қараладиган бўлса, агар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ишига шу тахлитда қараладиган бўлса ва бу Ташкилотнинг асосий вазифаси шу тахлитда тушуниладиган бўлса, у ҳолда, лўнда қилиб айтганда, мана шундай қилишнинг ўзи Бирлашган Миллатлар Ташкилотини барбод бўлишга маҳкум қилиш бўлади. Бундай ҳолда бу ташкилот ўз зиммасига юклатилган асосий вазифани уддалай олмайди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг асосий вазифаси тинчликни таъминлаб беришдир. Тинчликни таъминлаш ишидаги асосий масалаларнинг энг каттаси эса қуролсизланиш ва қаттиқ халқаро контроль остида қурол-яроғларни йўқ қилиб ташлаш тўғрисида битимга келишдан иборатдир.

Буни, жаноб делегатлар, ҳаммамиз яхши тушуниб олишимиз керак, чунки бунда гап тинчликнинг тақдири тўғрисида, халқларнинг тақдири тўғрисида бораётир.

Бош комитет ҳозир таклиф қилаётган йўл кўп йиллар мобайнида синаб кўрилган эди. Қуролсизланиш масаласи турли комиссияларда ва комитетларда қанча-қанча йиллардан бери муҳокама қилинмоқда, лекин бу масалани амалий ҳал қилмоқ учун шу комитетларда кўп иш қилинди, деб бўладими? Оз, жуда оз иш қилинди, айтиш мумкинки, ҳеч бир иш қилинмади. Шу сабабли, Совет ҳукумати ҳамма давлатлар ўз зиммаларида турган масъулиятни, қуролсизланиш проблемасининг ғоят муҳимлигини, ниҳоят, тушуниб оладилар ва бу проблемани Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида муҳокама қиладилар, деб умид қилади.

Қуролсизланиш масаласи шу вақтгача орқага сурилиб келганидек, бундан буён ҳам яна орқага суриладиган бўлса, воқеалар Миллатлар иттифоқи даврида иккинчи жаҳон уруши арафасида ривожланган йўлда ривожлана беради, деган хавф бор. Бу хусусда Ҳиндистон бош министри жаноб Неру шу сессияда сўзлаган ўзининг нутқида жуда аниқ қилиб гапириб ўтди. Шундай хавф борки, қуролсизланиш масаласида миллатлар иттифоқининг араваси ботиб қолган йўлга, Бирлашган Миллатлар ҳам тушиб қолиши мумкин.

Шу сабабли, биз ғилдиракни ботиб қолган мана шу чуқур ичидан чиқариб олмоқ ва қуролсизланиш тўғрисида битимга келишни таъминлайдиган йўлга тушиб олмоқ учун алоҳида куч ва ғайрат сарфлашимиз керак.

Мен жаноб делегатларга ҳозир жуда мураккаб вазият вужудга келаётганлигини айтиб ўтмоқчиман. Қандайдир иккинчи даражали, ўткинчи масалалар муҳокама қилинмоқда, аммо кун ўтган сари қурол-яроғ тобора кўп тўпланмоқда, кун ўтган сари янги-янги иғволар пайдо бўлмоқда, булар қуролсизланиш масаласини ҳал қилишни енгиллаштирмай, балки қийинлаштирмоқда, кескинликни оширмоқда, «совуқ урушни» ўткирлаштирмоқда, зўр бериб қуролланишни кўпайтирмоқда.

Батамом ва ёппасига қуролсизланиш масаласидек шу қадар муҳим масалани муҳокама қилмоқ учун Бош Ассамблеянинг қўли тегмаётир, деган гапга тинчликка муштоқ бўлиб турган ва, бинобарин, тинчликни таъминловчи ҳамма масалаларнинг ҳал қилинишига муштоқ бўлиб турган одамларни ишонтириш қийин. Чанкайшичи қўғирчоқни Бирлашган Миллатлар Ташкилотида сақлаб қолиш керакми, деган масалани муҳокама қилишга қанча-қанча вақт сарф бўлганлигини эслаб кўринглар, ваҳоланки, ҳукумати бутун хитой халқининг вакили бўлган Халқ Хитойининг қонуний ҳуқуқларини аллақачон тиклаш кераклиги ақли расо кишиларнинг ҳаммасига ниҳоят даражада равшан бўлиб турибди. Бу масала сурункасига неча йиллардан бери муҳокама қилинаётир. Бу масала Бош Ассамблеянинг ҳар бир сессиясида неча кунлаб вақтни олаётир! Бирлашган Миллатлар Ташкилотида Хитойнинг қонуний ҳуқуқлари шу вақтгача тикланмаганлиги учун асосий айбдор Америка Қўшма Штатларидир ва унинг ҳарбий блоклардаги иттифоқчиларидир.

Қуролсизланиш проблемасини муҳокама қилишга Ғарб давлатлари вакиллари вақт топмаётирлар, аммо улар халқаро кескинликни сақлаб қолиш, давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг нормаллашувига йўл қўймаслик учун ўз вақтларини аямай сарфламоқдалар. Улар ўз ҳаракатлари билан шундай аҳволни вужудга келтирмоқдаларки, бу аҳвол келгусида ҳам қуролсизланиш тўғрисида битимга келишга имкон бермас эди. АҚШ ҳукумати Даллеснинг «уруш ёқасига келтириб қўйиш» сиёсатини ҳанузгача ўтказиб келмоқда. Ҳар қандай жарлик ёқасидан эса, маълумки, думалаб кетиш ҳеч гап эмас. Ана шунда жаҳон уруши бошланиб кетиши мумкин, бу уруш инсоният бошига битмас-туганмас кулфатлар солади.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотида неча йиллардан бери муҳокама қилинаётган худди шунга ўхшаш бошқа «масалаларни» ҳам олиб кўринг, лекин бу «масалалар» қўланса ҳид чиқаришдан бошқа, халқаро ҳавони заҳарлашдан бошқа ҳеч бир натижа бераётгани йўқ. Мен Венгрия масаласи, Тибет масаласи деб аталган масалаларни ва Америка Қўшма Штатларидаги иғволар чиқаришга ғоят моҳир бўлган кимсалар ўйлаб чиқараётган шу каби бошқа масалаларни айтмоқчиман. Улар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бутун эътиборини шу масалаларга тўпламоқ, ҳақиқатан муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган халқаро проблемалардан бу Ташкилотнинг эътиборини чалғитмоқ учун ўзларининг ҳамма кучларини сарфламоқдалар. Лекин ҳаммага равшандирки, бу хил масалалар халқаро кескинликни юмшатишга қаратилган масалалар эмас, балки, аксинча, хусумат, душманлик уруғларини сочаётган, халқаро кескинликни атайин авж олдираётган масалалардир. Шундай қилиб, муайян доиралар «совуқ уруш»ни давом эттиришни истамоқдалар.

Ҳозирги вазиятнинг жиддийлигини ҳамма тушуниб олиши керак бўлган пайт келди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеясига келган давлат бошлиқлари ва ҳукумат бошлиқларининг кўпчилиги ўз мамлакатларига қайтиб кетганлиги, бошқалари эса қайтиб кетмоқчи бўлиб турганлиги шуни кўрсатадики, улар Бош Ассамблеянинг бу сессиясига ишонч билан қарамаётганга ўхшайдилар ва бу сессиянинг ёппасига ва батамом қуролсизланиш масаласи сингари жуда муҳим масала билан чинакам шуғулланишига умид қилмаётганга ўхшайдилар.

Лекин бу тузатса бўладиган ҳолдир, чунки ҳозирги замоннинг алоқа воситалари тез учиб кетишга ҳам, шунингдек тез қайтиб келишга ҳам имкон беради. Мен аминманки, қуролсизланиш масаласи Ассамблеянинг ялпи мажлисида жиддий қилиб қўйиладиган бўлса ва бу масалага алоҳида, фавқулодда аҳамият бериладиган бўлса, у ҳолда ҳукуматларнинг ва давлатларнинг кетиб қолган бошлиқлари Ассамблеяга яна қайтиб келишлари мумкин. Ҳаттоки, бу сессиянинг биринчи мажлисларида қатнашмаган давлатларнинг ва ҳукуматларнинг бошлиқлари ҳам Ассамблея мажлисларига етиб келишлари мумкин.

Бу масалани бошқача тарзда ҳал қилса ҳам бўлади. Мен бу хусусда Буюк Британия бош министри жаноб Макмиллан билан, бошқа давлат арбоблари билан бўлган суҳбатларда, шунингдек Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги Журналистлар уюшмасида ўтказилган матбуот конференциясида гапириб ўтган эдим. Эҳтимолки, ёппасига ва батамом қуролсизланиш масаласини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг фавқулодда сессиясида муҳокама қилиш мақсадга мувофиқ бўлиб чиқар.

Ҳозир президент сайловларига тайёргарлик бораётганлиги сабабли Америка Қўшма Штатларида шундай вазият вужудга келдики, бу вазиятда Қўшма Штатлар ҳукумати ўз зиммасига бирор янги муҳим мажбуриятлар олмоқчи эмасга ўхшайди. Қўшма Штатларнинг актив иштироки бўлмасдан туриб, қуролсизланиш тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясида битимга келиб бўлмайди.

Бош Ассамблеянинг фавқулодда сессиясини келаси йилнинг тахминан март-апрель ойларида чақириш ва ҳамма мамлакатларга шу сессияга келадиган делегацияларга давлатларнинг бошлиқларини ёки ҳукуматларнинг бошлиқларини раҳбар қилиб юборишни таклиф қилиб, мурожаат қилиш мумкин бўлур эди.

Бош Ассамблеянинг фавқулодда сессиясида қуролсизланиш тўғрисида битимга келишни ва ҳар бир мамлакат қуролсизланиш тўғрисида битимга келиш ва бутун дунёда тинчликни таъминлаш умумий ишига ўзининг муҳим ҳиссасини қўшадиган бўлиши учун ҳамма чораларни кўриш зарур.

Халқлар ўртасида дўстлик ва тинчлик бўлишига интилаётган одамларнинг ҳаммаси Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг фавқулодда сессиясини чақириш тўғрисидаги бундай қарорни табриклаб кутиб оладилар, деб ўйлайман. Яна шуни такрорлаб айтмоқчиманки, бу сессия Европада, масалан Женевада чақирилса яхши бўлур эди, чунки Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган мамлакатларнинг кўпчилиги географик жиҳатдан Европага яқин мамлакатлардир. Бу сессияни Москвада ёки Ленинградда ўтказиш ҳам мумкин. У ҳолда биз Бош Ассамблея сессиясининг нормал ишлаши учун, шу сессияга келадиган ҳамма делегатлар учун тегишли шарт-шароит яратиб бериш тўғрисида ҳамма чораларни кўрамиз.

Шундай қилиб, совет делегацияси ёппасига ва батамом қуролсизланиш масаласини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг ялпи мажлисида ҳукуматлар бошлиқларининг иштироки билан муҳокама қилиш зарурлигини талаб қилади. Мабодо у ёки бу сабабларга кўра, шу сессияда қуролсизланиш проблемасини тўла ҳажмда муҳокама қилиш ва, бу масаланинг лоақал асосий принциплари устида битимга келиш имкони бўлмаса, у ҳолда Совет ҳукумати Бош Ассамблеянинг фавқулодда сессиясини чақириб, бу сессияда битта масалани — ёппасига ва батамом қуролсизланиш масаласини муҳокамага қўйишни зарур деб ҳисоблайди.

Мен сизларни, жаноб делегатлар, қуролсизланиш сингари шу қадар муҳим проблемани ҳал қилишда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти зиммасида турган бутун масъулиятни чуқур англаб олишга чақираман. Бутун дунё халқлари Бирлашган Миллатлар Ташкилотидан ёппасига ва батамом қуролсизланиш сингари асло кечиктириб бўлмайдиган ҳаётий вазифани ҳал қилиш йўлини, ниҳоят, очиб берсин, деб кутмоқда.

(Совет делегациясининг бошлиғи, СССР Министрлар Советининг раиси Н. С. Хрушчевнинг нутқи жуда катта эътибор билан тингланди ва қизғин қарсаклар билан кутиб олинди).

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеясида 1960 йил 11 октябрда қуролсизланиш масаласи юзасидан жавоб бериш тариқасида

Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

Жаноб Раис!
Жаноб делегатлар!

Мен бу ерда сўзга чиққан нотиқларнинг гапларига диққат билан қулоқ солдим. Ғарб мамлакатларининг вакиллари асосан бизнинг қуролсизланиш масаласини Бош Ассамблея пленумида муҳокама қилиш тўғрисидаги таклифларимизга қарши эътироз билдирдилар. Бу одамлар мунозараларда гапиришга жуда тажрибали бўлиб қолган кишилардир. Улар, Совет Иттифоқи қуролсизланиш масаласини пропаганда мақсадларида Ассамблеянинг ялпи мажлисида муҳокамага қўймоқчи, деб айтишаяпти. Лекин уларнинг ўзлари ўз қарашларини пропаганда қилишда, айтиш мумкинки пихи қайрилган пропагандистлардир. **(Залда кулги).**

Ҳозир делегатлар қуролсизланиш масаласини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти органларидан қайсинисида: Ассамблея пленумида муҳокама қилиш яхшироқми ёки биринчи комитетда муҳокама қилиш яхшироқми, деган масалани тортишиш учун ўртага «ташламоқдалар». Бу беҳуда баҳсдир! Бу масалада бизнинг баҳслашадиган жойимиз йўқ; биз бу масалани халқларнинг манфаатларини кўзлаб чинакам ҳал қилмоқ учун мана шу энг зарур проблемани тезроқ ҳал қилиш йўлини топиш мумкин бўлган жойда муҳокама қилишни истаймиз.

Шундай бўлганидан кейин, менга бундай савол беришларингиз мумкин: Хўш, бу проблемани комитетда муҳокама қилишга рози бўлмай, Бош Ассамблея пленумида муҳокама қилишни талаб қилаётганлигингизга сабаб нима? дейишингиз мумкин. Бунинг жуда очиқ кўриниб турган сабаби шуки, биз комитетда бу масалани жуда кўп муҳокама қилдик. Бу комитетни отхонага ўхшатсам, менинг қўпол таққослашим учун кечиришларингизни сўрайман, чунки биз бу отхонанинг нималигини биламиз, унинг ҳидини биламиз, комитетда биз ҳеч қандай натижага эришганимиз йўқ.

Сизларга маълумки, Англия, Америка Қўшма Штатлари, Канада, Франция ва Совет Иттифоқидан иборат бешлар комитетида бўлганмиз. Биз бу комитетда кўп йиллар мажлис қилганмиз. Ҳатто, даставвал, бизлар, комитетда олиб борилаётган мунозаралар тўғрисида матбуотда хабар қилмаслик, бу мунозараларни шу комитет доирасидан четга чиқармаслик тўғрисида аҳд-паймон қилиб қўйган эдик. Шу комитет ишида қатнашаётган кишилар, мазкур мамлакатларнинг вакиллари, қуролсизланиш масаласини муҳокама қилишда кескинлик туғдирмасдан, балки тезроқ битимга келмоқ учун энг яхши шароит вужудга келтириш тўғрисида ҳақиқатан ғамхўрлик қиладилар, деб ўйлаган эдик ва шундай бўлади, деб астойдил ҳисоблаган эдик.

Лекин бунинг оқибати нима бўлди?

Бешлар комитетида Американинг энг яхши вакили — жаноб Стассен бор эди. Лекин у оқибат натижада шу комитетдан кетиб қолди, тўғриси «уни кетказишди», чунки Америка Қўшма Штатларининг собиқ давлат секретари ҳозир марҳум Даллеснинг нуқтаи назарини ўтказа бергин, деб мажбур қилганларида, у бундай позицияга рози бўлмади.

Шу комитетдаги кишиларнинг шуғулланган бирдан-бир жиддий иши чой ичишдан, кофени яхши кўрадиганлар эса, кофе ичишдан иборат бўлганлигини кўрдик. **(Залда кулги).** Тинмай мажлис қила беришди, бири гапириб, иккинчиси эшита берди, учинчилар эса, мажлисни эртаги кунга қолдиришни илтимос қила беришди. Комитетнинг иши ҳамиша шундай бўлди. Бу комитетда мажлислар неча йил давом қилганлигини аниқ билмайман, лекин бизнинг тоқатимиз тоқ бўлди. Эҳтимолки, бирмунча бейбо бўлса ҳам шундай бир ибора бор — бу муассасага туф дейлик-да, ундан чиқиб кетайлик, дейишади бундай ҳолларда. Биз ҳам шундай қилдик, чунки бу комитет қуролсизланиш масаласини ҳал қиладиган муассаса бўлмай қолди, балки жамоатчиликни алдаш учун, халқларни, ишчилар синфини, меҳнаткаш деҳқонларни, зиёлиларни алдаш учун, қуролсизланишни ҳақиқатан истаётган кишиларни алдаш учун хизмат қиладиган пардага айланди. Аммо, биз халқларни алдайдиган бундай ишда иштирок қилишни истамаймиз. **(Қарсаклар).**

Бу ерда жаноб Жюль Мок ўтирганини кўриб турибман, у, социалистлардан ҳисобланади, ўнлар комитетидаги мажлисларда гапира бериб, унинг ийиги чиқиб кетган. Хўш, шу гапларнинг натижаси нима бўлди. Ҳеч нима. **(Залда шодиёна жонланиш, қарсаклар).**

Франция Республикасининг президенти жаноб де Голль билан учрашганимдан кейин, баъзи проблемаларни тушунишимизда умумийлик борлиги кўринди. Қуролсизланиш тўғрисида битимга келмоқ учун бу битимни амалга оширишни ядро қуролини элтиб қўядиган воситаларни йўқ қилишдан бошламоқ керак. Франция Республикасининг президенти жаноб де Голлнинг бу гапларини ҳозир ҳам қувватлайман.

Шундан сўнг, жаноб Жюль Мок матбуот конференциясида ёки,— буни мен аниқ билмайман, унинг ўзи яхшироқ билади,— яна қандайдир бир жойда сўзга чиқиб, жаноб де Голль айтган гапларни такрорлади. Франция ўз президентининг оғзи билан, сўнгра эса, қуролсизланиш комитетидаги ўз вакилининг оғзи билан шу гапларни ҳамма учун айтганлигига қувондик. Демак, ҳарбий атлантик блоки қатнашчилари орасидан бизга бир фикрдош топилиб қолди, бир-биримизнинг фикримизни тушунадиган киши топилиб қолди, деб ҳисобладик. Лекин қилган умидларимиз хато бўлиб чиқди. Жюль Мок комитетга келиши билан бутунлай бошқа гапларни гапира бошлади. Энди у, бошқа Жюль Мок бўлиб қолди — жамоатчилик олдида гапирган Жюль Мок эмас, балки комитетда кўп йиллардан бери қатнашаётган ва қуролсизланиш тўғрисидаги музокараларни бузмоқ учун ҳамма чораларни кўраётган Жюль Мок бўлиб қолди.

Жаноблар! Бизда ҳозир ҳам бир чимдим сабр бор ва Бош Ассамблея ўзининг ялпи мажлисларида қуролсизланиш тўғрисида битимга келишга эҳтимол ёрдам берар ва ниҳоят, инсониятни урушлардан халос қилар, деган охирги умидимиз қолди. Такрор айтаманки, жаноблар, агар уруш бошланиб кетадиган бўлса, бу уруш бутун планетага ёйилади. Келажак уруш қанақалигини кўп кишилар тасаввур қилолмайди. Бу уруш тўғрисида менинг конкрет тасаввурим бор. Совет Иттифоқи урушдан қўрқмайди. Агар бизни уришишга мажбур қилсалар, биз ўз мамлакатимизни муҳофаза қилиб, жанг қила берамиз ва ҳар қанча қурбон бериб бўлса ҳам, ғалабага эришамиз!
(Қарсаклар).

Лекин шуни унутмаслик кераккки, бундай урушда бериладиган талафотлар ҳисобсиз бўлади. Бунинг учун эса, сизлар, бу ерда ўтирган ҳаммаларингиз жавобгар бўлишингиз муқаррар. Дуруст, бу ерда ўтирганларнинг баъзиларидан нима ҳам кутиш мумкин. Тарих уларни кечирмайди! Уқтириб айтаманки, қуролсизланиш масаласини Бош Ассамблеяда, унинг ялпи мажлисларида муҳокама қилиш зарур деб ҳисоблаймиз.

Бу ерда Канада вакили жаноб Грин, Қўшма Штатлар вакили сўзга чиқишди — АҚШ вакилининг фамилиясини айтиш жуда қийин, шу сабабли, тилим бурилиб қолмасин деб унинг фамилиясини гапириб ўтирмайман. **(Залда жонланиш).** Мен ким ҳақида гапираётганлигимни ҳамма ўзи тушуниб олур ва ҳеч ким янглишмас деб ўйлайман. Хуллас, улар, Хрушчев ҳам жўнаб кетмоқчи, деган гапларни айтишди. Ҳа, мен пайшанба куни 13 октябрь кечаси соат 12 да Москвага жўнаб кетмоқчиман. Лекин, агар сизлар қуролсизланишни ҳақиқатан хоҳласангиз, Москвага жўнаб кетишимни кечиктириш уёқда турсин, ҳатто қуролсизланиш тўғрисида битимга келгунимизча, шу ерда бўладиган мажлисларда қатнаша бераман.
(Қарсаклар).

Бизнинг мамлакатимизда аҳвол яхши. Мен Министрлар Советининг Раиси бўла туриб, бир ойдан бери бу ерда юрибман, аммо мамлакатдаги ишлар жуда яхши бораётир, шу сабабли, мен бу ерда қуролсизланиш тўғрисида битимга келмоқ учун қанча вақт керак бўлса, шунча вақт тура оламан. Мамлакатимиздаги ишлар йилдан-йилга, кундан-кунга яхшиланиб бормоқда. **(Қарсаклар).**

Сизлар, қуролсизланиш учун кураш пропаганда деб ҳисоблаяпсиз. Польша ташқи ишлар министри ўрток Рапацкий бу ерда тўғри айтиб ўтганидек, сизлар Венгрия ва Тибет тўғрисидаги масалаларни қўйиш билан тинчлик ва ҳамжиҳатлик уруғларини сочаётирсизми? Йўқ, шунақа масалаларни кўндаланг қилиб, мамлакатларни бир-бири билан уриштириб қўймоқчисиз. Хоҳлаганингизни қила беринглар, биз бунақа масалалардан ҳам қўрқмаймиз. Биз ҳўкиз эмасмиз-ку. Қизил алвон кўрсатиб, ҳўкизларнинг жиғига тегишади ва ҳўкизлар мана шундай қизил алвон кўрсатиб, жиғларига теккан кишига ташланадилар. Биз коммунистлармиз, бизнинг асабларимиз бақувват, биз кураш мактабини ўтган кишилармиз. Бизлар оқ гвардиячиларга қарши тўрт йил уришганмиз, ишчилар синфининг душманларини улоқтириб ташладик, тор-мор келтирдик, аммо, сизлар бизни диспутлар билан қўрқитмоқчисиз! Лекин шуни билиб қўйингки жаноблар, агар шундай иборани ишлатиш мумкин бўлса, бу хусусда сизларнинг ичагингиз ингичкалик қилиб қолади. **(Шодиёна жонланиш. Қарсаклар).** Хўш, нега сизлар Тибет масаласини қўймоқдасиз? Бироқ, такрор айтаманки, агар сизларга бу масала керак бўлса, қўя беринглар. Мен Нью-Йоркни айланиб юриб, америкаликларнинг бир одатини кўрдим,— улар нуқул резинка чайнагани чайнаган. Энди сизлар Ассамблея делегатларига резинка ўрнига бир сиқим пахтани ушлатиб қўйиб, уларга шу пахтани чайнатиб қўймоқчисиз. **(Залда кулги).** Кимки бунга қизиқса ва буни хоҳласа, чайнай берсин, аммо, биз пахта чайнаш билан шуғулланмаймиз.

Жаноблар! Бу ерда мудраб ўтирганларни уйғотиш керак; бу мажлисда қатнашмаётганларни уйғотиш керак — халқлар Бош Ассамблея мажлисларига юборган вакилларимиз қуролсизланиш масаласини муҳокама қилишаётир, деб ўйлаб юрибдилар, аммо, бу вакиллар Нью-Йоркда дайдиб юришибди, уларнинг қаердалигини худо билади, аммо, уларга сарфланаётган пул халқ пули-ку, ахир. **(Залда жонланиш).**

Мен шуни айтаманки, жаноблар, шундай вақт келадики, ўшанда сизлар қуролсизланиш зарурлигини тушуниб қоласиз. Тинчлик ва ҳамжиҳатлик йўлига ғов солаётганларни ва қуролсизланиш тўғрисида битимга келиш учун шароит яратиб бермаётганларни халқ улоқтириб ташлайди.

Сизлар бизларни, социалистик дунё кишиларини, қўрқитолмайсиз! Бизнинг экономикамиз барқ уриб яшнаб турибди, техникамиз юксалмоқда, халқимиз жипслашган. Сизлар зўр бериб қуролланиш мусобақасида қатнашишга бизни мажбур қилмоқчимисиз? Биз буни истамаймиз, лекин қўрқмаймиз. Сизларни йиқитамиз! Биз ракеталар ишлаб чиқаришни конвейерга кўчирганмиз. Яқинда мен бир заводга борганимда, бу заводда ракеталар автоматдан чиқарилаётган колбаса каби чиқарилаётганлигини кўрдим. Заводларимиздаги конвейерлардан ракеталар кетма-кет чиқиб турибди.

Баъзи бир кимсалар бизнинг ерда қандай турганлигимизни синаб кўрмоқчимикин? Сизлар бизни неча марталаб синаб кўрдингиз ва ҳар сафар абжағингизни чиқарганмиз. Яъни айтмоқчиманки, Октябрь революциясидан кейинги дастлабки йилларда бизга қарши уруш қилганларни: Америка Қўшма Штатларининг, Франциянинг, Англиянинг, Германиянинг, Японияннинг империалистларини тор-мор келтирганмиз. Биз уларнинг қўшинларини тор-мор келтирганмиз ва муқаддас еримиздан ифлос нарсани улоқтириб ташлагандек улоқтириб ташлаганмиз. Агар империалистлар ҳозир агрессияни такрорласалар, биз ҳам агрессорларни тор-мор келтиришни, лекин тағин ҳам юксакроқ даражада тор-мор келтиришни такрорлаймиз.

Ҳозир баъзи жаноблар, Хрушчев фалончига таҳдид қилмоқда, деб жаврай бошлайди. Йўқ, Хрушчев таҳдид қилаётгани йўқ, балки сизларга келажакни яққол қилиб айтиб бераётир. Агар сизлар реал вазиятни тушунмасангиз, қуролсизланиш тўғрисида битимга келиш учун шарт-шароит вужудга келтирмасангиз, иш тағин ҳам мураккаблашиб кетади, чунки агар қуролсизланиш бўлмаса, демак, зўр бериб қуролланиш авж ола беради, зўр бериб қуролланишнинг ҳар қандайи эса, оқибат натижада урушга олиб келади. Агар уруш бошланадиган бўлса, у вақтда шу ерда ўтирганлардан кўпининг нам-нишони ўчади.

Кўзларингизни очинглар, ўзларингизни мудрашдан тўхтатишларингиз қийин бўлса, оғрийдиган жойингизни бир чимчилаб уйғонинглар. Бу ерда ўтирганларнинг кўплари мунофиқона гапларни эшитишга одатланиб қолишган. Мен мунофиқлик қилишни истамайман, жаҳон ҳалокат ёқасида турган бир пайтда, мен уларни силаб-сийпашни истамайман. Кимгаки, менинг бу сўзларим ёқмаса, демак, мен мақсадимга етибман — менинг истагим шу эди!

Осиё ва Африканинг яқиндагина мустамлака асоратидан қутилган халқларининг ҳаммаси ҳам ҳозирча ўз кучларини тушуниб етганлари йўқ, ҳали ҳам улар ўзларининг кечаги жаллодлари, мустамлакачилар кетидан бормоқдалар. Лекин бугун шундай бўлаётган бўлса ҳам, аммо, эртага бундай бўлмайди; бундай бўлмайди, халқлар кўтарилади, ўз қаддини ростлаб олади ва ўз мамлакатига чинакам хўжайин бўлишни истаб қолади. Шуни билиб қўйингларки, жаноблар, яқин-ўртада, албатта, шундай бўлади.

Бу масала биринчи комитетда муҳокама қилинсин, деб овоз бериш сизларнинг ҳаққингиз. Биз биринчи комитетга сира қарши эмасмиз ,заррача қарши эмасмиз,—мен, ҳатто, қайсиниси яхши, қайсиниси ёмон эканлигини: биринчи комитетда яхшироқ бўладими, ёки Ассамблеяда яхшироқ бўладими, буни билмайман. Лекин биз фақат шуни айтмоқдамизки, биринчи комитетни синаб кўрдик. Бу комитетда ҳеч бир иш чиқмади. Шу сабабли, биз халқларнинг бахти учун бу масалани яна бир марта Бош Ассамблея пленумининг муҳокамасига қўйишни истар эдик. Агар сизлар бизни яна шу комитетнинг ўзига тортиб кирар экансиз, бу комитет ишида қатнашиш ёки қатнашмаслик ҳуқуқини ўзимизда сақлаб қоламиз. Бу комитет одамларни алдамоқ учун пардага айлантирилганлигини, комитетда қуролсизланиш тўғрисида нуқул гап сотила бериб, ҳақиқатда эса, ҳеч бир иш қилинмаётганлигини, шу вақтгача бўлиб келганидек, ҳеч бир натижа чиқмаётганлигини кўрсак, биз бу комитетдан чиқиб кетамиз, биз пардалик хизматини бажармаймиз, бутун дунёнинг меҳнаткаш халқини алдаш билан шуғулланмаймиз. **(Қарсаклар).**

Бу ерда Канада, Америка, Англия вакиллари сўзга чиқди. Улар ўзларини, айтиш мумкинки, бамисоли авлиё қилиб кўрсатдилар. Булар мустамлакачилар-ку, мустамлакалар камбағал бўлганлиги учун, шу мустамлакаларни мустамлакачилар талаганлиги учун бой бўлиб қолган кимсалар-ку. Энди бўлса улар, ўзларини бу ерда «Николай авлиёлар» қилиб кўрсатаётирлар. Лекин соф виждонли кишилар бу вакилларнинг ҳақиқий башарасини кўриб турибдилар.

Ҳа, биз бешлар комитетидан чиқиб кетган эдик. Нега чиқиб кетдик? Бунинг сабаби шуки, сиз, жаноблар, бу комитетни отхонага айлантириб юбордингиз. Сизлар комитетни шу қадар саситиб юбордингларки, соф виждонли кишининг нафас олиши қийин бўлиб қолди, шунинг учун ҳам биз чиқиб кетдик. Биз соф виждонли кишилар ва ўз меҳнаткаш халқимизнинг содиқ фарзандлари бўлганимиз учун тоза ҳавода нафас олгумиз келади. Биз у ердан чиқиб кетдик ва энди қайтиб бормаймиз.

Жаноблар, агар қуролсизланиш масаласи биринчи комитетда муҳокама қилинадиган бўлса, дастлабки пайтларда бу муҳокамада қатнашамиз. У ерда муҳокаманинг қандай ташкил қилинишини кўрамиз.

Эҳтимолки, қарор қабул қилиш, ўн давлат комитетини кенгайтириш керакдир. Кези келганда, шуни айтиб ўтиш керакки, биз бундай комитетни ўн беш давлат вакилидан иборат қилиб тузишни таклиф қилган эдик. Агар шу комитетга, биз таклиф қилганимиздек, бетараф мамлакатларнинг вакиллари аъзо қилиб олинса, шу шарт билан бу комитетда қатнашишга розимиз.

Агар Бош Ассамблея ҳамма мамлакатлар қуролсизланиш тўғрисида, қурол-яроғларни йўқ қилиб ташлаш тўғрисида ўз зиммаларига мажбурият олсинлар, бу мажбурият халқаро контроль остида амалга оширилсин, деб қарор қабул қилса, бу комитет муваффақиятли ишлаши мумкин.

Халқаро контроль қандай бўлиши керак? Такрор айтаманки, агар ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисида, қурол-яроғларни йўқ қилиб ташлаш тўғрисида қарор қабул қилинса, ана шунда биз ҳар қандай контролга розимиз. Коммунизм ва социализмни жуда ҳам ёмон кўрадиган энг ашаддий душманларни сайланглар, майли, шулар контроль тўғрисидаги таклифни ишлаб чиқсинлар, биз ҳатто, шуларга ҳам ишонамиз. Қуролсизланиш устидан ўрнатиладиган халқаро контроль қанчалик чуқур ва кенг бўлса, у, халқларининг ҳеч бир мамлакат қурол-яроғни махфий яратолмайдиган бўлсин ва ўз қўшниларидан ҳеч кимга янги уруш хавфини туғдирмайдиган бўлсин, деган умидларини шунчалик яхши таъминлайди.

Биз контролдан қўрқмаймиз, лекин шарти шуки бу контроль қуролсизланиш устидан қилинадиган, қуролсизланиш тўғрисида қарор қабул қилинганидан кейин ўтказиладиган контроль бўлиши керак. Бинобарин, қуролсизланиш контроль остида ўтказилиши керак.

Аммо, жаноб Макмиллан шу минбарга чиқиб, нимани таклиф қилди? У, мен билан суҳбатлашганида ҳам бундай деди: Жаноб Хрушчев, Сиз шошилаяпсиз, бунақа ишни тез ҳал қилиш ярамайди. Биз, деди у, бундай қилайлик: тўпланишайлик, сиёсий комитет тузайлик; илмий комитет тузайлик. Ана шу илмий комитет бурганинг оёғини юлиб олиб ўлдириш яхшироқ бўладими, ёки бошини узиб олиб ўлдириш яхшироқ бўладими, деган масалани аниқлаб беради. **(Залда жонланиш).** Бу, жаноблар, «илмий проблема» албатта лекин қуролсизланишни истамаётганлар учунгина керакли проблемадир. Шу сабабли, мен жаноб Макмилланга бундай дедим: Сиз бизни ёруғликдан қўрқадиган кўр шапалаклargина яшайдиган, ёруғлик кирмайдиган ва ҳавоси бўлмаган қоронғи ковакларга тортиб кирмоқчисиз, Сиз бу ерда бизнинг қуролсизланиш тўғрисида қандай битимга келиш керак, деган илмий проблемаларни ишлаб чиқишда иштирок қилишимизни истаётирсиз. Мана шунинг ўзи учун ҳам беш-ўн йил керак бўлади, дейишаяпти.

Жаноблар, агар беш ёки ўн йил кутиладиган бўлса, у ҳолда дангал айтиш мумкинки, биз қуролсизланиш тўғрисида битимга келолмаймиз. Модомики ҳозир атом қуролига реал равишда уч давлатгина эга бўлиб турган экан, тўртинчи давлат ҳам атом синовларини бошлаб юборган экан, мен аминманки, беш-ўн йилдан кейин бундай давлатларнинг сони бир неча ўнга етиб қолади. Ўша вақтда битимга келиш тағин ҳам қийинроқ бўлиб қолади.

Ҳозирнинг ўзида ҳам ракеталарни, снарядларни ер куррасининг исталган нуқтасига элтиб ташлаш мумкин, аммо, биз, устига устак ўзимизнинг космик кемаларимизни исталган нуқтага қўндиришимиз мумкин. Хўш, беш-ўн йилдан кейин нима бўлади? Сиз жаноблар, буни ўзингизга реал тасаввур қилишларингиз лозим. Шу сабабли, агар тинчлик бўлишини ҳақиқатан истасангиз, аммо, буни бу ерда ўтирганларнинг ҳаммаси ҳам истайди, деб бўлмайди, лекин кўпчилик, албатта, буни истайди, шунинг учун ҳам мен анз шу кўпчиликка мурожаат қилиб айтаманки, қуролсизланиш керак деб баланд овоз билан айтинглар, инсоният сизларга раҳмат дейди. Аммо, сизлар бу ерда вакиллари сўзга чиққан империалистик монополистик капитал кетидан борсаларингиз, ҳарбий шимолий атлантик блок кетидан борсаларингиз, одамлар сизларга лаънат ўқийди, энг муқаддас ишларнинг ҳам энг муқаддаси бўлган тинчликни топшириб қўйган бизнинг одамларимиз халқларнинг умидини пучга чиқарди, қуролсизланиш тўғрисида битимга келишга эришмади ва инсониятни урушга олиб келди, деб сизларга лаънат ўқийди.

Ё уни, ё буни танлаб олиш керак, жаноблар. Шу масалани ҳал қилинг! Илтифотларингиз учун ташаккур! **(Қарсаклар).**

Бош Ассамблея сессиясида мустамлака масаласи юзасидан мажлисни олиб бориш тартиби тўғрисида Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ луқмаси

Муҳтарам жаноб делегатлар!

Шу мажлисда ўтирган давлатларнинг вакилларига нисбатан қилинаётган тенгсизликка қарши норозилик билдираман. Ўз мамлакатининг —Конго мамлакатининг вакили бўлган жаноб бу ерда сўзлаб турганида, нега уни Ассамблея раиси тўхтатиб қўйди? Нега? Ахир, у ҳанузгача мустамлака асорати остида азоб тортаётган ўз қардошларидан олган телеграммасини далил қилиб кўрсатди-ку, Лекин раис, бу масаланинг моҳиятига тааллуқли гап, аммо, бу ерда фақат процедура характеридаги масалагина муҳокама қилинаётир, деб унинг гапини тўхтатиб қўйди.

Аммо, бу ерда Америка империализмининг малайи сўзга чиқиб, процедура масалаларига асло дахли бўлмаган гапларни гапираётганида, раис мустамлакачилар ҳукмронлигига хайрихоҳлик қилаётганлиги учун бўлса керак, нега унинг гапини тўхтатмаётир? Ахир, бу адолатми? Йўқ, бу адолат эмас.

Жаноблар, жаноб раис, биз ер юзида худонинг марҳамати билан ва сизнинг марҳаматингиз билан яшаётганимиз йўқ, балки улуғ Совет Иттифоқи халқининг ва ўз мустақиллиги учун курашаётган ҳамма халқларнинг кучи ва ақл-фаросати билан яшамоқдамиз. **(Қарсаклар).**

Сизлар халқларнинг овозини, ҳақиқат овозини бўғолмайсизлар. Бу овоз янграмоқда ва янграй беради. Мустамлакачилик қуллиги тугасин ва гўрга тиқилсин! Йўқолсин бу қуллик! Уни кўмиш керак ва у нақадар чуқур кўмилса, шу қадар яхши бўлади. **(Қарсаклар).**

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигини ташкил қилиш тўғрисида

Республика халқ хўжалиги ва маданиятининг тармоқлари учун малакали кадрлар тайёрлашга раҳбарликни янада яхшилаш мақсадида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилди:**

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус таълим давлат комитети базасида Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ташкил этилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари И. БАБКОВ.

1960 йил 13 октябрь. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўрток Т. А. Саримсоқовни Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министри этиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўрток Тошмуҳаммад Алиевич **Саримсоқов** Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министри қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари И. БАБКОВ.

1960 йил 13 октябрь. Тошкент шаҳри.

Н. С. Хрушчевнинг Корея Халқ Демократик Республикасига қиладиган сафарини бошқа вақтга қолдириш тўғрисида

Корея Меҳнат партияси Марказий Комитетининг ва Корея Халқ Демократик Республикаси ҳукуматининг таклифига мувофиқ, ўрток Н. С. Хрушчевнинг шу йил октябрь ойи бошида Корея Халқ Демократик Республикасига бориши тўғрисида шу йил 12 августда ахборот эълон қилинган эди.

Бир томондан, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати ҳамда иккинчи томондан, Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети ва Корея Халқ Демократик Республикаси ҳукумати ўртасидаги ўзаро келишувга мувофиқ, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ва СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Корея Халқ Демократик Республикасига қиладиган сафарини бошқа вақтга кўчириш мақсадга мувофиқ деб топилди. Бу сафарнинг янги муддати тўғрисида кейинчалик хабар қилинади.

Мустамлака мамлакатларига ва халқларига мустақиллик бериш масаласини ялпи мажлисда кўриб чиқиш зарурлиги тўғрисида БМТ Бош Ассамблеясида 1960 йил 12 октябрда

Н. С. ХРУЩЧЕВ нутқи

Жаноб раис!
Жаноб делегатлар!

Совет Иттифоқи ҳукумати мустамлака мамлакатларига ва халқларига мустақиллик бериш тўғрисидаги Декларацияни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг аъзолари бўлган давлатларнинг қабул қилиши тўғрисидаги масалани Бош Ассамблея XV сессиясининг кун тартибига киритишни таклиф қилди. Биз бу масала Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисларида муҳокама қилиниши зарур, деб ҳисоблаймиз.

Ўтмишдан мерос бўлиб қолган шармандали мустамлакачилик тартибларидан инсониятни халос қилишдек халқаро проблеманинг ғоят муҳимлиги ҳар бир кишига равшан ва аён бўлиши лозим. Ўнлаб халқлар ва мамлакатлар шармандали мустамлакачилик асоратини улоқтириб ташладилар. Ҳамма халқларни мустамлакачилик асоратидан батамом ва узил-кесил озод қилиш учун вақт етилди. Эндиликда бу масала, айниқса кескин ва ошиғич масала бўлиб қолди.

Гана президенти Нкрума, Ҳиндистон бош министри Неру, Бирлашган Араб Республикасининг президенти Носир, Индонезия Республикасининг президенти Сукарно, Куба бош министри Кастро, Гвинея Республикасининг президенти Секу Туре, Саудия Арабистони делегациясининг бошлиғи Шукрий ва бошқа кўп делегатлар шу Ассамблеяда сўзлаган ўзларининг нутқларида бу хусусда гапириб ўтдилар.

Агар жуда ошиғич чоралар кўрилмаса, мустамлакачилик тағин ҳам кўп кулфатлар келтира олади ва қурбонлар берилишига сабаб бўла олади, яна бир қанча миллион-миллион кишиларнинг ёстиғини қуритади, қуролли можаролар ва урушлар чиқаришга сабабчи бўлиб, ер юзидаги айрим районлардагина эмас, шу билан бирга, бутун дунёда ҳам тинчлик ва хавфсизликни таҳдид остида қолдиради. Бош Ассамблея бутун масъулиятни тушуниб туриб, буни билиб қўйиши керак.

Ғарбда эркинлик, тенглик, қардошлик тўғрисида озмунча гапирилаётгани йўқ, бу хусусда мустамлакачи давлатларда ҳам гапирмоқдалар. Шу давлатларнинг ҳукмрон доиралари, мустамлакачилик системаси прогрессив система, деб ишонтиришга, ҳатто, жиддий равишда уринмоқдалар, бу қуллик системасини «қолоқ мамлакатларга ёрдам кўрсатиш», «бу халқларни юксак цивилизацияга тортиш», деб айтмоқдалар. Лекин бу «олий цивилизация» мустамлакачилар қул қилиб олган халқларга амалда нималар келтираётганлигини Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги ўн миллионлаб ва юз миллионлаб кишилар яхши биладилар.

Шу «цивилизация» натижасида бир қанча мустамлакаларда, масалан, Конгода аҳоли қарийб икки баравар камайиб кетди. Австралиядаги ерли аҳолини қандай қириб юборганликлари ҳаммага маълум. Бу ерда сўзга чиққан жаноб Мензис буни унутмаслиги керак эди. Америка Қўшма Штатларида ҳам худди шундай бўлди, у ерда маҳаллий аҳоли бўлган ҳиндларни қириб юбордилар, қолганларини эса, резервацияларга тиқиштириб қўйдилар.

Қуллик тугатилганидан кейин, Америка негрлари ниҳоят эркинлик олган бўлсалар-да, лекин улар ҳозир ҳам камситилмоқдалар, уларнинг элементар ҳуқуқлари ниҳоят даражада чекланиб қўйилган. Американинг кўп штатларида негрларнинг болалари мактабларда оқларнинг болалари билан бирга ўқий олмайдилар. Негрларни оқлар яшаб турган меҳмонхоналарга киритмайдилар, театрларга, ресторанларга киритмайдилар. Мустамлакачи империалистик давлатлар мақтаб кўрсатаётган «цивилизациянинг» ҳақиқий башараси мана шу! Улар айтаётган цивилизация мана шу! Улар бу цивилизацияни халқларнинг истагига хилоф равишда зўрлик билан ўрнатиб келдилар. Мустамлакачилар қўшинларни, тўпларни, пулемётларни юбориб турдилар, қўшинлар орқасидан эса, бут кўтариб миссионерлар борди.

Яқиндагина жаноб Макмиллан Англиянинг мустамлака халқларига қилган савоб ишларини бизга тасвирлаб берди. Лекин мустамлакалардаги ҳақиқий аҳвол тўғрисида Англия матбуоти қуйидагиларни хабар қилмоқда. Кения, Родезия ва бошқа мустамлакалар туғён қилмоқда! Мустамлакачилар Родезияга «мадад» юборишга мажбур бўлдилар. Хўш, бу мадад нимадан иборат бўлди? Ғалла, дори-дармон, врачлар, ўқитувчиларми? Йўқ, бу мадад қўшинлар, пулемётлар, снарядлар, патронлардан иборат бўлди. Валламат мустамлакачилар — кўпроқ патрон юборинглар! — деб талаб қилмоқдалар.

Ҳа, бизнинг замонимизда мана ман деб, ўзини кўрсатиб турган мустамлакачилик босқинчилигини дуои-фотиҳалар билан ниқоблаб бўлмайди. Мустамлакачилар «цивилизацияни» зўрма-зўраки ёпиштиришга уринаётган халқлар бунақа «ёпиштириш» ўз қардошларининг ёстиғини қуритаётганлигини биладилар. Мустамлакачиларнинг ниқобларини қатъият билан йиртиб ташлаб, қул қилинган мамлакатларга касалликларни, қашшоқлик, очлик ва ўлимни олиб келганларнинг ҳақиқий башарасини очиб ташлаш керак. Мустамлакачиларнинг «ёрдам кўрсатиш» тўғрисидаги ва «цивилизацияга тортиш» тўғрисидаги, мустамлакалардаги халқлар ўзларини ўзлари бошқаришга ҳали гўё, етилганлари йўқ, деган сохта гаплар билан бундан буён ҳам ниқобланишларига йўл қўйиш ярамайди.

Бу гапларнинг ҳаммаси қулфурушларнинг ва қулдорларнинг алжирашидан бошқа нарса эмас. Йўқ, улар цивилизация ўрнатмоқчи эмаслар, улар ҳали ҳам мустамлака халқларининг арзон меҳнатидан фойдаланишга интилмоқдалар ва бу мамлакатларнинг бойликларини бундан буён ҳам эксплуатация қилмоқчилар, мазлум халқларни эзиб, шу йўл билан яна бойимоқчилар ва семирмоқчилар.

Ҳамма халқлар ўз мамлакатларини ўзлари идора қилишлари мумкин, уларга фақат шу имкониятни бериш керак.

Агар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти мустамлакачилик режимини тугатишга қаратилган таклифларни қабул қилмаса, у ҳолда, мустамлака мамлакатларидаги халқларнинг қўлига қурол олишдан бошқа иложи қолмайди. Агар уларга мустақил яшаш, сиёсий ва социал тузумни ўз хоҳишларича танлаб олиш, ўз ерларида ўз турмушларини ўзлари истаганларича қуриш ҳуқуқини бермасалар, у ҳолда улар бу ҳуқуқни курашиб қўлга киритадилар. Мен илгари гапириб ўтган эдим ва яна такрорлаб айтаманки, совет халқи мустамлакачилик асоратидан қутулиш учун, озодлик ва мустақиллик учун курашаётганлар томонини олади.

Бу ерда Конгодаги аҳвол тўғрисида, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Конго халқининг мустақиллик учун олиб бораётган курашига ёрдам бериши лозимлиги тўғрисида кўп гапирилди. Хўш, шу вақтгача амалда нима бўлиб чиқди? Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Конгонинг ишларига аралашган ҳамоно бош секретарь жаноб Хаммаршельд мустамлакачилар фойдасини кўзлаб ҳамма чораларни кўрди. У, ўз ҳаракатлари билан қонуний ҳукуматнинг нормал фаолиятини издан чиқарди, уни алоқа, хабарлашиш воситаларидан маҳрум қилди. Империалист мустамлакачилар Мобутуни ўйлаб топдилар, Конго халқига хиёнат қилган уни ва бошқа мўртадларни пул билан таъминладилар, армияга таяниб туриб, мустамлакани талашни давом эттирмоқ учун армияни сотиб олишга киришдилар. Лекин Конго халқи курашни тўхтатмади. Жаноб Лумумба бошчилигидаги Конго ҳукумати ўз халқининг иродасига, қонуний йўл билан сайланган парламентнинг иродасига таяниб, ўз мамлакатининг мустақиллигини ва бутунлигини сақлаб қолмоқ учун ҳамма чораларни кўрмоқда. Конго халқининг иродасини ифодалаш мана шунинг ўзидир.

Бельгия мустамлакачиларининг, биз Конгога хотинларни, болаларни, кексаларни ҳимоя қилмоқ учун қайтиб келдик, деган ёлғонларини турмушнинг ўзи рад қилди. Аслини олганда, уларга ҳеч ким таҳдид солгани ҳам йўқ. Мустамлакачилар Конго мустақил деб эълон қилинганлиги натижасида тузилган янги парламент ва янги ҳукумат мамлакатни ўзи идора қилмоқчи бўлганлигини, мамлакат бойликларини халқ манфаатларини кўзлаб тасарруф қилмоқчи бўлганлигини, номигагина мустақил бўлиб қолмасдан, шу билан бирга, реал мустақилликка ҳам эга бўлишни истаганлигини кўрганларидан кейин, Конгога қайтиб келдилар.

Бу хусусда биз учун тарихда кўпгина ибратли мисоллар бор. Россияда ҳам шундай вақтлар бўлган эдики, ўшанда крепостниклик ҳуқуқининг ҳамма чоклари ситилиб, деҳқонлар ўзлари учун нафратли помешчик-крепостниклар асоратига қарши қўзғолон кўтара бошлаган эдилар. Ўша вақтда бирмунча узоқни кўра оладиган помешчиклар: крепостнойларни юқоридан туриб озод қилиш керак, акс ҳолда, уларнинг ўзлари озодликка эришадилар, пастдан туриб озодликни ўз қўлларига оладилар, деб гапирган эдилар. Буни маълум бир даражада ҳозир ҳам мустамлакачи давлатларга татбиқ қилса бўлади. Агар мустамлакачилар мустамлака ва қарам мамлакатлардаги халқларнинг талабларига юрмасалар, бу халқлар куч ишлатиб, эркинликни оладилар. Уларнинг бундай қилишлари жуда адолатли иш бўлади. Улар ҳақли равишда ўзларига тегишли бўлган нарсани оладилар.

Мустамлакачилик системасини тугатиш масаласини Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида ҳукуматларнинг бошлиқлари иштироки билан муҳокама қилишга қарши чиқаётганлар бу билан ўз сиёсатларининг калтабинлигини ва ўз режаларининг пучлигини намойиш қилмоқдалар. Мустамлакачиларнинг мазлум халқларнинг озодлик ва мустақиллик учун олиб бораётган улуғ ҳаракатини тўхтатиб қолишга муваффақ бўламиз, деган умидлари беҳуда умидлардир. Чириб қолган мустамлакачилик режимини тугатишни жаҳон тарихининг бутун бориши талаб қилмоқда. Бу режимнинг узил-кесил ҳалок бўлиши вақти-соати етиб қолган масаладир, халос. Агар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ўз Уставига содиқ бўлиб қолишни истаса, у бу масаланинг ҳал қилинишидан четда қолмаслиги лозим.

Шунинг учун ҳам совет делегацияси ҳамма давлатларга мурожаат қилиб, уларни мустамлакаларни бошқариш системасини тугатиш йўлида бамаслаҳат чора-тадбирлар кўришга чақиради, токи бу қонуниятли ва орқага буриб бўлмайдиган тарихий иш тинчлик ва халқаро хавфсизлик сақланиб турган шароитда ўтсин, дейди.

Биз Африка ва Осиёда яқиндагина ўз мустақиллигига эришган мамлакатларнинг вакилларига мурожаат қилаётирмиз. Бизнинг истагимиз шуки, улар мустамлака халқларини тўла озодликка чиқиб олиш учун олиб бораётган кураши авж олиб турган ҳозирги тарихий пайтда ўз зиммаларида турган масъулиятни етарлик равишда ҳис қилсинлар, деймиз.

Ҳурматли делегатлар, мустақиллик олган ва тенг ҳуқуқли бўлиб Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлиб кирган мамлакатларнинг ҳурматли вакиллари!

Мустамлакачилар неча асрлардан бери сизларнинг халқларингизни аёвсиз эксплуатация қилиб, уларни тер тўктириб ва қонини сўриб келдилар, сизларнинг мамлакатларингиздаги бутун тирик жонни эзиб-янчиб келдилар. Энди уларнинг сизларнинг мамлакатингизда таловчилик, зулм ва ўлдириш сиёсатини давом эттиришга имкониятлари қолмаганидан кейин, ўзларини сизларга меҳрибон қилиб кўрсатмоқдалар. Энди улар ўзларини олий ҳиммат христианлар қилиб кўрсатмоқдалар ва, ҳатто, зулмни ҳамда мустамлакачиликни қоралашдан ҳам қайтмаётирлар. Улар: биз мустамлакачилик системасида қатнашган эканмиз, бу билан мамлакатларингизни мустақилликка ва ўзини-ўзи бошқаришга тайёрлаш учун шарт-шароит яратиб бердик, холос, деб айтмоқдалар.

Лекин бу гаплар ўзларининг таловчи эканликларини билиб турган таловчиларнинг ёлғон гапларидир. Улар ўзлари асрлардан бери бўғиб келган халқларнинг эсидан ўзлари қилган ёвузликларни энди чиқариб юбормоқчи бўлаётирлар. Шу сабабли, улар сизларга парвона бўлмоқдалар, қабул маросимлари ўтказмоқдалар, ширин-ширин гаплар айтмоқдалар.

Мен айтаётган гапларни тўғри тушунинглар. Бизнинг жуда катта тажрибамиз бор, шунинг учун ҳам биз империалист золимларнинг, мустамлакачиларнинг айёрликларини ва қилиқларини яхши биламиз.

Улар сизларни ўз томонларига ўтказиб олмоқ учун, яқиндагина мустамлака бўлиб турган мамлакатларнинг вакиллари бўлган сизларни мустамлакачиларнинг ўзларига ҳозирги кунда таянч қилиб олмоқ учун, мустамлакачилик системасини сақлаб қолиш йўлида ўзлари олиб бораётган курашга ёрдамчи қилиб олмоқ учун, мана шу айёрликларнинг ҳаммасини ишлатмоқдалар, сиёсий мустақилликка эришган мамлакатларда эса, улар мустамлакачиларнинг шу мамлакатларнинг иқтисодий қолоқлигидан фойдаланиб халқларни талашни давом эттиришларини таъминлайдиган шарт-шароитлар вужудга келтиришга интилмоқдалар.

Шу нарса эсингизда бўлсинки, Африка қитъасидаги қардошларингизнинг тақдири кўп жиҳатдан сизларга боғлиқдир. Мустамлакачилар ўзларининг ифлос ишларини сизларнинг қўлингиз билан бажармоқчилар — барча мустамлака халқларини озод қилиш тўғрисидаги Декларацияни қабул қилдирмай қолдирмоқчилар. Улар сизларнинг қўлларингиз билан мустамлака халқларининг бўйнидаги сиртмоқни сиқишни, шу халқларни бўғишни давом эттирмоқчилар.

Шунинг учун ҳам Совет ҳукумати сизларни ўз иродангизни кўрсатишга, ўз манфаатларингизни ўз халқларингизнинг ва ўз давлатларингизнинг манфаатларини ҳимоя қила олишингизни кўрсатиш билан бирга, мустақилликни қўлга киритганингиздан кейин ҳанузгача мустамлака қуллигида азоб тортаётганларни ҳам унутмаслигингизни кўрсатишга чақираётир.

Мустамлакачиларнинг мавҳумий кучидан қўрқиш бизнинг мамлакатларимизга муносибми? Ҳақиқат бизнинг томонимизда! Зўр куч бизнинг томонимизда. Агар сизлар мустамлакачилик асоратига қарши курашаётган мамлакатларни актив қувватласангиз, биз кўпчилик бўлиб қоламиз. Мард ва иродали бўлиш керак. мустамлакачилар ҳар қанча ниқоблансалар ҳам, уларга қарши овозни янада баланд кўтариш керак. Шу залда ўтирган ҳар бир кишининг виждони халқнинг контроли остида турибди. Ахир, бир кун халқ ҳисоб беришни талаб қилади ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги ўз вакили қандай овоз берганлигини сўрайди. Халқ улардан талаб қилиб айтадики, сен мустамлака қуллигини дарҳол ва тамомила тўхтатиш, ҳамма халқларга озодлик бериш тарафдори бўлдингми ёки иккиланиб қолдингми?

Биз мустамлакачиликка қарши курашдаги куч ва ғайратни бирлаштиришга чақирамиз. Мустамлакачилик системасига халқларнинг иродаси бир йўла ва абадий хотима берсин ҳамда ҳамма мустамлакалар мустақиллик олсин, ҳамма халқлар озодликка чиқсин!

Мустамлакачиликнинг тугатилиши халқаро кескинликнинг юмшатилиши учун жуда катта аҳамиятга эга бўлиб қолур эди. Урушдан кейинги вақтларда Индонезиядаги, Ҳинди-Хитойдаги, Жазоирдаги урушлар, Мисрга қарши агрессия, Ливан ва Иорданиядаги ажнабийлар интервенцияси, Сурия ва Ироққа қарши фитналар сингари қуролли жанжаллар ва урушлар шунинг учун ҳам келиб чиқдики, мустамлакачи империалистлар эркеварлик ҳаракатини бўғмоқчи бўлдилар. Осиё, Африка, Латин Америкаси мамлакатларининг миллий ривожланишига халақит бермоқчи бўлдилар. Конго Республикасига қарши яқинда қилинган интервенция эса, халқаро кескинликни кучайтиришга олиб келди, Африкада, Африкадагина эмас, бошқа ҳамма жойларда ҳам тинчлик ишини хавф остида қолдирди.

Шунинг учун ҳам биз мустамлакачилик системасини батамом тугатиш проблемаси кўп жиҳатдан тинчликни ва халқаро хавфсизликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш проблемасидир, деб айтмоқдамиз.

Совет Иттифоқи делегацияси бу масалани Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг энг ваколатли органи — Бош Ассамблеянинг пленуми муҳокамасига киритди. Бу масалани худди мана шу йиғинда ва ҳукуматлар бошлиқларининг иштироки билан энг юксак доирада муҳокама қилиш зарурлиги очиқ ва равшандир.

Мустамлакачилик системасини тугатиш проблемасини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзоси бўлган давлатлар ҳукуматлари бошлиқларининг ва ташқи ишлар министрларининг иштироки билан бевосита ялпи мажлисларда муҳокама қилиш мунозараларнинг жуда обрўли характерда бўлишини таъминлайди, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти доирасида бу масалани муваффақиятли ҳал қилиш учун энг қулай шароит вужудга келтиради.

Илтифотларингиз учун раҳмат.

(Совет делегацияси бошлиғининг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди).

200 МИНГ ТОННА ПАХТА ТАЙЁР!

Областимиз республика кўчма Қизил байроғини олди. Октябрнинг иккинчи ўн кунлигида ҳам кўчма Қизил байроқни қўлимизда маҳкам сақлаб қолиш учун терим суръатини янада оширайлик!

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети пахта териш ва уни давлатга сотиш юзасидан республика областлари, районлари, совхозлари ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1960 йил октябрь ойи биринчи ўн кунлик якунига доир Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Халқ хўжалиги кенгаши томонидан тақдим этилган материалларни кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Тошкент областига** берилди (область партия комитетининг секретари ўртоқ **Р. Ғуломов**, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Ҳ. Жалилов**, область комсомол комитетининг секретари ўртоқ **У. Абдураззоқов**, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **А. Руцкий** пахта тайёрлаш трестининг бошқарувчиси ўртоқ **А. Нормуҳамедов**). Бу область пахта тайёрлаш йиллик планини 37,63 процент, шу жумладан машина терими планини 19,94 процент бажарди, ўтган ўн кунликда давлатга 18,96 процент пахта сотган, шу жумладан машинада 12,97 процент пахта терилди. Байроқ Сурхондарё областидан олиб берилди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Юқори Чирчиқ районида** қолдирилди (район партия комитетининг секретари ўртоқ **М. В. Ким**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Й. Иброҳимов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **И. Султонова**). Бу район бўйича пахта тайёрлаш йиллик плани 77,42 процент, шу жумладан машина терими плани 49,46 процент бажарилган, ўтган ўн кунликда давлатга 35,92 процент пахта сотилган, шу жумладан 16,79 процент пахта машинада терилган.

Ўрта Чирчиқ районининг пахта териш ва уни давлатга сотишни яхши ташкил этганлиги қайд қилинди.

Ўзбекистон ССР Молия министрлигига пахта теришда намуна кўрсатиб ишлаган колхозчиларни, РТС ва совхозларнинг ишчиларини, механик-ҳайдовчиларни, қишлоқ хўжалик мутахассисларини, тайёрлаш органларининг ходимларини, шунингдек Граждан ҳаво флотининг ғўза баргини тўктириш учун дори сепишда қатнашиб, намуна кўрсатган учувчиларини мукофотлаш учун Юқори Чирчиқ район ижроия комитети ихтиёрига 10 минг сўм пул юбориш топширилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги «Главторгмаш» зиммасига пахтани йиғиб-теришда ва уни давлатга сотишда намуна кўрсатиб ишлаган илғор колхозчиларга сотиш учун Тошкент область ижроия комитети ихтиёрига 20 та юк ва 2 та енгил автомашина жўнатиш вазифаси топширилди.

Бекобод районидаги Ленин номли колхоз далаларида терим машиналари унумли меҳнат қилаётир. Айниқса турсунойчи Юлдуз Алиева эришаётган ютуқлар диққатга сазовордир. У ҳар куни 4 тоннага етказиб пахта термоқда. Суратда: ўртоқ Юлдуз Алиева.
В. Салов фотоси.

«Политотдел» колхози пахта сотиш юзасидан социалистик мажбуриятни ҳам бажарди

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ, 13 октябрь, (телефон орқали олинди). «Политотдел» колхози 12 октябрда районда биринчи бўлиб давлатга пахта сотиш юзасидан зиммасига олган социалистик мажбуриятини бажарди. Бу ерда 400 гектар ернинг ҳар гектаридан 33,7 центнердан ҳосил олинди.

Колхозчилар Ўзбекистон Компартияси навбатдаги пленуми шарафига гектаридан олинадиган ҳосилни 38 центнерданга етказиш учун курашмоқдалар.

Р. ДОВУТБЕКОВ.

ПЛЕНУМГА БИЗНИНГ СОВҒАМИЗ

Партиямиз XXI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорларидан руҳланган колхозимиз аъзолари бу йил хўжалигимизнинг барча тармоқларида астойдил ишлаб, катта ғалабага эришмоқдалар. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг навбатдаги пленуми олдидан бошланиб кетган социалистик мусобақага қўшилган колхозимиз пахтакорлари 565 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил олиб, 11 октябрь куни йиллик планни ўтган йилдагидан 8 кун илгари 100 процент қилиб бажардилар. Шу муддатгача ўтган йилдагига нисбатан давлатга икки баравар кўп пахта сотилди.

Ўртоқ Ли И Сон ва Тен Гим Сек ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳар гектар ердан ҳозиргача 27 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Давлатга сотилган ҳамма пахта биринчи сортга қабул қилинди.

Машина билан пахта териш плани 87 процент бажарилди. Илғор механик-ҳайдовчиларимиздан ўртоқ Эгамназар Темиров кунига 4-5 тонна, жами 60 тонна пахта терди.

Пахтачилик билан бирга қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам катта муваффақиятларга эришдик. Давлатга сут сотиш плани 146 процент, тухум тайёрлаш плани 183, жун тайёрлаш 167, шолидан ташқари ғалла тайёрлаш 152 процент бажарилди. Пландаги 114 тонна ўрнига давлатга 238 тонна гўшт сотилди.

Шунингдек 12720 тонна ўрнига 16800 тонна ҳосил олиб, жут-каноп экувчи бригадалар катта муваффақиятларга эришдилар. Ўртоқ Ким Чун Ок бошлиқ бригада аъзолари 113 гектар ернинг ҳар гектаридан 208 центнердан каноп йиғиб олдилар.

Колхозимизда дағал хашак тайёрлаш плани ошириб бажарилди. 88 гектар ерга икки марта маккажўхори экиб, ҳар гектаридан 1826 центнердан кўкпоя олинди ва 16159 тонна силос бостирилди.

Колхозчиларимиз Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг навбатдаги пленуми очиладиган кунгача ҳар гектар ердан олинадиган пахта ҳосилини 30 центнерга, Октябрь революциясининг 43 йиллигигача 45 центнерга етказиш, каноп тайёрлашни 2000 тоннага, тухум тайёрлашни 120000 донага етказиш учун курашмоқдалар.

Биз, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари топшириш планларини ошириб бажариш учун курашиш билан бирга, келгуси йил мўл ҳосили учун тайёрлик ишларини ҳам кўрмоқдамиз. Ҳозиргача экинлардан бўшалган 910 гектар ер шудгор қилиб қўйилди.

Бизнинг фидокор ва меҳнатсевар колхозчиларимиз бу йилги хўжалик йилини муваффақиятли тамомлаб, партия ва ҳукуматимиз олдида берган ваъдаларини албатта бажарадилар.

И. А. ЦОЙ,
Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Ҳар куни 2-2,5 процентдан

Сирдарё. Максим Горький номли колхоз пахта далаларида бўлган киши ғайратга тўлиб-тошиб ишлаётган теримчиларни ҳар қадамда учратади. Шу колхознинг ўртоқ Худойберди Шеров бошлиқ бригадасида иш айниқса қизғин.

— Ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил топширмоқчимиз, — дейди бригадир. Пахта майдонимиз 125 гектар.

Бригада табелчисининг ҳисоб-дафтарини кўздан кечирдик. У ердаги рақамлардан ҳар куни 2—2,5 процент миқдорида пахта тайёрланаётганлиги маълум бўлди. Бунда Додабой Тўхтамишев, Абдулло Бердиев, Дадо Муносибов ўртоқларнинг ҳиссаси катта.

Ш. Норов,

ПЛАН 17 ОКТЯБРДА БАЖАРИЛАДИ

Охунбобоев номли колхоз аъзолари ва механизаторлари октябролди социалистик мусобақасини кучайтириб, пахта териш ва давлатга топширишда юқори кўрсаткичга эришмоқдалар. Колхоз шу кунларда давлатга ҳар куни 3,5—4 процент миқдорида пахта топшираётир.

Бу хўжаликда пахтани машина билан териш жуда яхши ташкил қилинган. Механик-ҳайдовчи ўртоқ Ж. Рустамов мавсумда 200 тонна пахта териш учун суръатни тобора кучайтираётир. У ХВС-1,2 машинасида ишлаб, хирмонга кунига 4—4,5 тоннадан пахта тўкмоқда. Рустамовнинг мусобақадоши механизатор ўртоқ Х. Ҳамроев ҳам дуруст ишламоқда. У СХМ-48 машинаси билан териб, хирмонга тўккан пахта кўпайиб қолди. А. Асипов, М. Хатамов ўртоқлар ҳам йиллик планни муддатидан илгари бажариш ишига катта ҳисса қўшмоқдалар.

Пахтани қўл билан териш ҳам намунали уюштирилган. Айниқса, кўпмингкилограммчилар юқори меҳнат унумига эришаётирлар. 76 теримчи кунига 150—200 килограммдан пахта тераяпти. 8-бригада теримчиси ўртоқ Ашир Алимхўжаева 7 тоннага яқин пахта терди. У кунига бригада хирмонига 230—240 килограммдан «оқ олтин» тўкаяпти. Бригада теримчиларидан ўртоқ Назира Ёдгорова ҳам бўш келмаяпти. Чевар теримчи 5200 килограмм пахта териб, мусобақада илғорликни эгаллади. Қандиниса Кенжаева, Ўлмасой Йўлдошева ўртоқлар ҳам илғор теримчилар сафидалар.

Колхоз правлениеси йиллик пахта тайёрлаш планини 17 октябргача — Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пленуми очиладиган кунга қадар бажариш учун бутун куч, моддий техникани йиғим-теримга сафарбар этди. Теримчилар ва механизаторлар учун қулай иш шароити яратиб берилган. Колхоз теримда суръатни ошира бориб, районнинг кўчма Қизил байроғини олишга сазовор бўлди.

Низом Исомиддинов, Миср Ортиқов, Анор Узоқов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригада теримчилари кунлик графикни ошириб бажариб, биринчи ўринда бермоқдалар. Бу бригадалар йиллик пахта тайёрлаш планини бажариш арафасида турибди.

Ўрта Чирчиқ районидаги бу илғор колхознинг азамат пахтакорлари суръатни бўшаштирмасдан, бугун кечагидан, эртага бугунгидан ҳам кўпроқ пахта териш учун ғайратга-ғайрат қўшиб ишламоқдалар.

Т. ЙЎЛДОШЕВ.

Ўртоқ Руштаев звеноси 32 центнердан пахта топширди

Ўрта Чирчиқ районидаги «Партия XX съезди» колхозининг 6-бригадасида мўл пахта ҳосили етиштирилди. Бу бригададаги ўртоқ Шобон Руштаев бошлиқ звено аъзолари 30 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 25 центнердан пахта топшириш мажбуриятини олган эдилар. Ватанпарвар колхозчилар фидокорона меҳнат қилиб, ўз сўзларининг устидан чиқдилар. Улар йиллик пахта тайёрлаш планини ошириб бажариб, гектаридан 32 центнердан пахта топширдилар.

Звено аъзолари Улуғ Октябрь байрамигача 40 центнердан пахта ҳосили бериш мажбуриятини олиб, йиғим-теримни янада кучайтирдилар.

Илғор теримчилардан Олия Султонова, Сулув Норимбетова, Меркул Мўминова ва бошқа ўртоқлар ҳар куни 200—220 килограммдан пахта териб, йиллик планни барвақт бажариш ишига муносиб ҳисса қўшдилар.

Р. АМИНОВ.

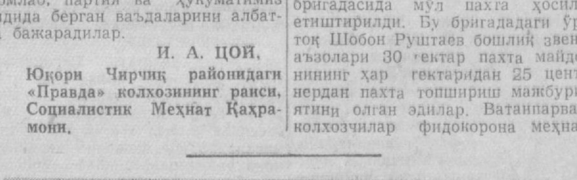

(13 октябргача бўлган маълумот)

Районлар ва совхозлар номи	Социалистик мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида: Бир кунда	Социалистик мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида: Мавсум бошидан	Планга нисбатан процент ҳисобида: Бир кунда	Планга нисбатан процент ҳисобида: Мавсум бошидан	Машина терими, мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида: Бир кунда	Машина терими, мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида: Мавсум бошидан
РАЙОНЛАР БЎЙИЧА						
Юқори Чирчиқ	2,01	67,96	2,47	83,35	6,33	59,47
Ўрта Чирчиқ	2,04	46,83	2,23	51,40	1,88	21,96
Қуйи Чирчиқ	2,63	45,71	3,02	52,59	2,76	43,78
Чиноз	1,86	44,68	1,99	47,69	1,28	19,18
Пискент	1,62	41,76	1,80	46,40	1,54	23,34
Бўка	1,95	40,76	2,13	44,58	2,22	28,57
Сирдарё	1,62	38,41	1,73	41,09	2.20	28,75
Оққўрғон	1,63	38,12	1,78	41,81	1,07	26,48
Оржоникидзе	1,54	33,68	1,79	39,31	0,96	16,36
Янгийўл	1,64	33,12	1,86	37,57	1,76	18,89
Гулистон	1,49	32,21	1,71	36,96	1,16	17,12
Янгиер шаҳри	1,52	28,92	1,65	31,42	1,56	20,30
Бекобод	1,38	28,43	1,60	32,80	1,27	17,02
СОВХОЗЛАР БЎЙИЧА						
«ЎзССР беш йиллиги»	2,84	42,47	3,20	47,89	2,88	44,50
«Малик»	1,68	40,75	2,02	48,90	1,97	46,80
«Бўка»	1,78	39,62	2,22	49,52	2,69	41,20
«Пискент»	1,56	38,71	1,76	43,82	1,86	25,94
Киров номли	1,56	37,15	1,80	42,84	1,11	20,28
«Оққўрғон»	1,62	36,51	1,79	40,29	1,46	33,64
«Гулистон»	1,70	33,33	2,78	54,95	2,13	22,93
1-«Боёвут»	1,60	33,10	1,77	36,52	1,43	23,12
«Мирзачўл»	1,15	32,12	1,44	40,44	0,36	10,92
«Социализм»	1,29	31,64	1,63	39,81	0,87	23,26
1-«Далварзин»	1,62	31,53	1,82	35,24	1,82	24,14
«Фарҳод»	1,45	28,85	1,49	29,50	1.90	23,10
3-«Боёвут»	1,68	26,58	1,83	28,84	2,00	25,17
«Чаноқ»	1,35	25,90	1,79	33,91	0,89	17,06
2-«Далварзин»	1,29	25,25	1,63	31,92	1,55	19,62
«Дружба»	1,00	24,00	1,04	25,14	0,14	3,83
2-«Боёвут»	0,91	23,68	0,96	25,06	1,33	17,23

МУСОБАҚА НАТИЖАСИ

Сабила Хисамова билан Турсуной Қуролова Вревскийдаги қишлоқ хўжалигини механизациялаш мактабини бирга битиришган.

Ҳозир Сабила «Оққўрғон» совхозида, Турсуной Ленин номли колхозда ХВС-1,2 машинаси билан кунига 3-4 тоннадан пахта теришмоқда. Мавсумда хирмонга 200 тоннадан «оқ олтин» тўкиш мажбуриятини олган бу икки дугона мусобақалашдилар.

Теримга яқинда тушган Турсуной ҳозиргача 15 тонна пахта терди. Сабила эса дугонасидан ўзиб кетди. Унинг терган пахтаси 25 тоннадан ошди. Яқинда мусобақа натижаси кўриб чиқилди.

Теримда юқори кўрсаткичга эришган Сабилага район комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи топширилди.

Т. МАМАТОВ.

Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ Нью-Йоркда бўлиши

НЬЮ-ЙОРК, 11 октябрь. (ТАСС). БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясида қатнашувчи Совет делегациясининг бошлиғи Н. С. Хрушчев кеча Куба ташқи ишлар министри Рауль Роа ўтказган қабул маросимида ҳозир бўлди.

Қабул маросими самимий, дўстона вазиятда ўтди.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, 11 октябрь. СССР Министрлар Советининг Раиси ҳузуридаги матбуот группаси хабар беради:

БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясида қатнашувчи Совет делегациясининг бошлиғи СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев 11 октябрь эрталаб Нью-Йоркдаги Совет элчихонасида Камерун Республикаси делегациясининг бошлиғи, Ташқи ишлар министри Шарль Окални қабул қилди ва у билан суҳбатлашди.

Ўша куни Н. С. Хрушчев Ливия делегациясининг бошлиғи Ливиянинг БМТдаги доимий вакили М. Фекинини суҳбатлашиш учун қабул қилди.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, 12 октябрь. СССР Министрлар Советининг Раиси ҳузуридаги матбуот группаси хабар қилади:

11 октябрь кундузи Совет делегациясининг бошлиғи, СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясида қатнашувчи Румыния Халқ Республикаси делегациясининг бошлиғи Г. Георгиу-Дежнинг Нью-Йоркдан жўнаб кетиши муносабати билан, унинг шарафига зиёфат берди. Зиёфатда Совет Иттифоқи ва Румыния Халқ Республикаси делегацияларининг аъзолари ҳозир бўлдилар.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

* * *

БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясида қатнашувчи Болгария Халқ Республикаси делегациясининг бошлиғи Т. Живков Нью-Йоркдан жўнаб кетиши арафасида Гленковда СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев ҳузурида бўлди.

Т. Живков шарафига зиёфат берилди. Зиёфат дўстона, самимий вазиятда ўтди.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, 12 октябрь. СССР Министрлар Советининг Раиси ҳузуридаги матбуот группаси хабар беради:

БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясида қатнашувчи Совет делегациясининг бошлиғи СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев 12 октябрда Латин Америкасидаги ва Европадаги бир қанча мамлакатлар делегацияларининг бошлиқлари ва вакиллари шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда Куба делегациясининг бошлиғи Рауль Роа, Венесуэла делегациясининг бошлиғи Карлос Соса Родригес, Мексика делегациясининг бошлиғи Л. Падилья Нерво, Австрия делегациясининг бошлиғи Бруно Крейский, Исландия делегациясининг бошлиғи Тор Торс, Швеция делегациясининг бошлиғи Агда Рессель, Бош Ассамблеянинг раиси Ф. Болэнд (Ирландия), иккинчи комитетнинг раиси Я. Становник (Югославия), учинчи комитетнинг раиси Э. Мезинческу (Румыния Халқ Республикаси), тўртинчи комитетнинг раиси А. Пачачи (Ироқ), бешинчи комитетнинг раиси М. Майоли (Италия) ҳозир бўлдилар. Совет томонидан Н. В. Подгорний, К. Т. Мазуров ўртоқлар, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР нинг БМТ ҳузуридаги доимий вакили В. А. Зорин, СССР нинг АҚШ даги элчиси М. А. Меньшиков, делегация аъзолари ва маслаҳатчилари ҳозир бўлдилар.

НЬЮ-ЙОРК, 12 октябрь. СССР Министрлар Советининг Раиси ҳузуридаги матбуот группаси хабар беради:

Совет делегациясининг бошлиғи, Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев 11 октябрда кечқурун Сомали Республикасининг Ташқи ишлар министри Исса жанобларини қабул қилди ва у билан суҳбатлашди.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, 12 октябрь. СССР Министрлар Советининг Раиси ҳузуридаги матбуот группаси хабар беради: 12 октябрь эрталаб БМТ ҳузуридаги Совет ваколлиги биносида делегация бошлиғи, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев Ҳиндистон Республикаси делегациясининг бошлиғи К. Менонни, унинг илтимосига мувофиқ, суҳбатлашиш учун қабул қилди. Суҳбат дўстона вазиятда ўтди.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, 12 октябрь. СССР Министрлар Советининг Раиси ҳузуридаги матбуот группаси хабар беради:

12 октябрь кундузи БМТ ҳузуридаги Совет ваколлиги биносида СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев Австралия бош министри Мензис жанобларини қабул қилди. Суҳбат вақтида СССР ва Австралия ҳукуматларини қизиқтираётган масалалар тўғрисида гаплашилди.

Суҳбатда СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико қатнашди.

БМТ Бош Ассамблеяси XV сессиясида

НЬЮ-ЙОРК, 11 октябрь. (ТАСС). Бугун Нью-Йорк вақти билан соат 15-26 минутда (Москва вақти билан соат 22-26 минутда) Бош Ассамблеянинг кундузги ялпи мажлиси бошланди. Бу мажлисда XV сессия рўзномасидаги моддаларнинг тартиби масаласи муҳокама қилиниши керак. Ассамблея муҳокамасига тақдим этилган совет резолюция лойиҳасида қуролсизланиш масаласини, Бош комитет тавсиясида айтилганидек, Сиёсий комитетда эмас, балки Ассамблеянинг ялпи мажлисларида муҳокама этиш таклиф қилинади. Шу муносабат билан раислик қилувчи совет делегациясининг бошлиғи Н. С. Хрушчевга сўз беради. Н. С. Хрушчев мажлис аҳлининг қарсаклари остида Бош Ассамблея минбарига чиқади. (Ўртоқ Н. С. Хрушчев нутқининг тексти газетамизнинг 2-бетида босилган).

Шундан кейин Канада вакили Ритчи сўзлади. У, қуролсизланиш тўғрисида «жиддий» музокаралар олиб боришга тайёрлигини мунофиқона айтиб, шу ондаёқ Бош комитетнинг АҚШ тазйиқи остида қабул қилинган тавсиясини қўллаб-қувватлади. Бу тавсия қуролсизланиш тўғрисида Совет Иттифоқининг ташаббуси билан Бош Ассамблея кун тартибига киритилган моддани сиёсий комитет карамоғига ҳавола қилишни таклиф этади. Ритчи биринчи комитетдаги муҳит бир битимга келишга «кўпроқ ёрдам беради» деб даъво қилди. Канада вакили Ғарб давлатларининг Бош комитетда кўпчилик томонидан қувватланмаган таклифини, яъни қуролсизланиш билан боғлиқ бўлган ва сессиянинг кун тартибига мустақил масалалар сифатида киритилган ҳамма масалаларни қалаштириб ташлаш ҳақидаги таклифни Бош Ассамблеяга мажбуран қабул қилдиришга яна уриниб кўрди.

Қўшма Штатларнинг вакили Уодсворт ўз ҳукуматининг қуролсизланиш проблемаларини жиддий муҳокама қилишга халақит беришдан иборат йўлини давом эттириб, совет таклифига қарши чиқди. У, қуролсизланиш тўғрисидаги масалани биринчи комитетга топширишни талаб қилди. Уодсворт ҳар қандай мантиққа хилоф суратда қуролсизланиш тўғрисидаги масала мураккаб масала бўлганлиги сабабли, ялпи мажлисда эмас, балки комитетдагина жиддий муҳокама қилиниши мумкин, деб делегатларни шунга ишонтирокчи бўлди. Унинг айтишича, қуролсизланиш масаласининг ялпи мажлисда муҳокама қилиниши муқаррар суратда «пропаганда спектакли»га айланиб кетар эмиш.

Шундан кейин Чехословакия ташқи ишлар министри Вацлав Давид сўзга чиқиб қуйидагиларни айтди: Чехословакия делегацияси ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги масалани Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида муҳокама қилиш тарафдоридир. Биз Н. С. Хрушчевнинг келаси йил март-апрелда Бош Ассамблеянинг қуролсизланиш юзасидан фавқулодда сессиясини чақириш тўғрисида ҳозиргина илгари сурган таклифини ҳам қувватлаймиз.

Ана шу жуда муҳим масалага, деб таъкидлади В. Давид, — эскича қараш ярамайди. Бунда гап замонамизнинг сира ҳам кечиктириб бўлмайдиган энг зарур проблемаси тўғрисида бораётир-ку, ахир.

Чехословакия вакили қуролсизланиш тўғрисидаги музокараларнинг тарихига тўхталиб айтдики, Ғарб давлатлари зўр бериб қуролланишни ниқоблаш учун қуролсизланиш тўғрисида гап сотиб келдилар.

Болгария Халқ Республикасининг ташқи ишлар министри Луканов ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги масалани Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида қараб чиқиш ҳақидаги Совет Иттифоқининг таклифини қатъий қўллаб-қувватлади. Қуролсизланиш проблемасини ҳал этиш, деди Луканов, учинчи жаҳон урушининг олдини олишнинг энг мустаҳкам гарантиясидир. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти учинчи жаҳон урушининг олдини олиш учун тузилган эди ва шу мақсадларни кўзлаб иш олиб бормоқда.

Қуролсизланишни хоҳламайдиган киши, деб сўзини давом эттирди Луканов, бу масаланинг муҳокама қилинишини ҳам истамайди.

Ғарб давлатларининг қуролсизланиш тўғрисидаги таклифларида қуролсизланишни амалга ошириш юзасидан ҳеч қандай конкрет планлар ёки тегишли муддатлар кўрсатилмаганлигини эслатиб ўтиб, Луканов бундай деди: 50 ёки 500 йилдан кейин қуролсизланишнинг инсониятга кераги йўқ. Учинчи жаҳон урушининг олдини олмоқ учун қуролсизланиш ҳозир зарур.

Албания Халқ Республикасининг вакили Б. Штюла Совет Иттифоқининг қуролсизланиш проблемаларини Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида муҳокама қилиш тўғрисидаги резолюциясини тамомила қўллаб-қувватлади. У айтдики, дунёнинг тақдири ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ҳам тақдири ёппасига ва батамом қуролсизланиш масаласининг ҳал этилишига боғлиқдир. Шу билан бирга, Албания вакили Хитой Халқ Республикасининг иштирокисиз ёппасига ва батамом қуролсизланиш проблемасини ҳал этиш мумкин эмас, деб таъкидлади. Шу муносабат билан у, чанкайшичи Бирлашган Миллатлар Ташкилотидан ҳайдаб чиқарилсин ва Хитой Халқ Республикасининг вакили ўзига тегишли ўринни олсин, деб талаб қилди.

Англия вакили Ормсби-Гор ўзидан аввал сўзга чиққан Канада ва АҚШ вакиллари айтган асоссиз гапларни такрорлади. Аммо, у қуролсизланиш тўғрисидаги масаланинг муҳим масала эканлигини инкор қилолмагани ҳолда, бу масалани Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисларида муҳокама қилиш мақсадга мувофиқ эмаслиги тўғрисида узундан-узоқ гап сотди.

Гана делегати Бош Ассамблея ёппасига ва батамом қуролсизланиш сари йўл очиб беради, деб умид билдирди. Аммо, деди у, қуролсизланиш масаласининг қаерда муҳокама қилиниши Гана учун фарқсиздир, чунки, деди у, асосий нарса — муҳокаманинг натижасидир.

Венгрия Халқ Республикасининг делегати Э. Шик айтдики, баъзи делегацияларнинг қуролсизланиш масаласини Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида муҳокама қилишдан бўйин товлаётганликларига уларнинг жамоатчилик фикридан қўрқаётганликларини, ўз позицияларини тинчликка муштоқ бўлган халқлардан яширишга интилаётганликларини сабаб қилиб кўрсатиш мумкин. Барча нотиқлар, деди у, қуролсизланиш масаласи муҳим масала эканлигини таъкидлайдилар. Модомики, шундай экан, бу проблемани Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида муҳокама қилиш мантиқий бир иш бўлмайдими. Шик сўзининг охирида бундай деди: Венгрия делегацияси Совет Иттифоқининг резолюция лойиҳасини тамомила қўллаб-қувватлайди.

Украина ССР Ташқи ишлар министри Л. Ф. Паламарчук бундай деди: қуролсизланиш масаласини Сиёсий комитетга ҳавола қилиш тарафдорларининг келтираётган важлари (гарчи улар процедура мулоҳазалари билан ниқобланаётган бўлса ҳам), ишнинг формасига эмас, балки моҳиятига тааллуқлидир. Ғарб давлатлари масалани Сиёсий комитетга ҳавола қилишни талаб этиш билан зўр бериб қуролланишга абадий хотима беришни сира ҳам истамаётганликларини намойиш қиладилар. Қуролсизланиш масаласини муҳокама қилиш боши берк кўчага кириб қолганлиги ва бу масалада бир-бирига тамомила зид фикрлар борлиги аниқ маълум бўлганлиги сабабли, бу проблемани Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисларида етакчи давлат арбобларининг иштироки билан қараб чиқиш керак.

Ялпи мажлис қуролсизланиш проблемасини ҳал этиш соҳасида БМТ аъзоси бўлган мамлакатлар куч-ғайратини сарф қилишнинг умумий йўлини ҳаммадан кўра муваффақиятлироқ белгилай олур эди.

Польша Халқ Республикасининг вакили, ташқи ишлар министри А. Рапацкий бундай деди: Ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги масала БМТнинг юқори инстанциясида — Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида муҳокама қилиниши лозим.

У, Америка делегатининг социалистик мамлакатлар қуролсизланиш проблемасини ялпи мажлисда муҳокама қилишни талаб этиш билан пропаганда мақсадларини кўзлайдилар деган гапларини қоралади. Польша вакили қуролсизланиш проблемасини Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида муҳокама қилишни кўзда тутган совет резолюция лойиҳасини қўллаб-қувватлади.

Белоруссия ССР делегациясининг бошлиғи К. Т. Мазуров Қўшма Штатларнинг қуролсизланиш масаласини Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида муҳокама қилишга қарши эътирозлари тамомила асоссиз эканлигини кўрсатди. Америка делегатининг қуролсизланиш масаласини Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида амалий муҳокама қилиш мумкин эмаслиги ҳақидаги бемаъни даъволарини масхара қилиб, К. Т. Мазуров бундай деди: Қўшма Штатлар ялпи мажлисда қуролсизланиш масаласининг кенг муҳокама қилиниши қуролсизланиш проблемасини ҳал этишга халақит бераётган кишиларни фош қилиб ташлаши мумкин эканлигидан хавфсирамаётганмикин. Америка делегатининг ялпи мажлис кун тартибидаги масалалар кўплигини баҳона қилиб келтирган далиллари ҳам асоссиздир.

Қуролсизланиш каби гоят муҳим масалани вақт кам деб муҳокама қилишдан бош тортган Қўшма Штатлар Тибет ва Венгрия масалалари каби иғвогарлик мақсадида кўтарилган масалаларни муҳокама қилишни талаб этди. Белоруссия делегациясининг бошлиғи К. Т. Мазуров Совет ҳукумати бошлиғи Н. С. Хрушчевнинг қуролсизланиш проблемасини махсус муҳокама қилмоқ учун ҳукуматлар ва давлатлар бошлиқларининг иштироки билан Бош Ассамблеянинг фавқулодда сессиясини чақириш тўғрисидаги таклифини қўллаб-қувватлади.

Румыния делегати Мезинческу СССР резолюция лойиҳасини қувватлади. Қуролсизланиш, — деди у, — Бош Ассамблеянинг XV сессияси олдида турган энг муҳим масаладир, шу сабабли инсониятнинг ҳаёти охир-оқибатда ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисида бир битимга келишга боғлиқ бўлади. Бинобарин, энг юқори орган — Бош Ассамблея ана шу ҳаётий муҳим масалани муҳокама қилмоғи керак. Румыния делегати Ғарб давлатларининг қуролсизланиш проблемасини эски бир масалага айлантириб юбориш йўлидаги уринишларини фош қилди. АҚШ, Англия, Канада ва бошқа баъзи мамлакатларнинг позицияси, деди Румыния делегати, уларнинг тўхтаб қолинган жойдан силжиш ва жиддий музокараларга ҳақиқатан ҳам киришиш ниятида эмасликларини кўрсатди. Улар дабдабали гаплар айтиб, жаҳон жамоатчилигини ғафлатда қолдирмоқ учун кўзга тупроқ сепмоқчи бўладилар, холос.

Румыния делегатининг нутқидан кейин Совет ҳукуматининг бошлиғи Н. С. Хрушчев яна сўз олди. (Ўртоқ Н. С. Хрушчев нутқининг тексти газетамизнинг 2-бетида босилган).

Н. С. Хрушчев нутқининг охирги сўзлари гулдурос ва давомли қарсаклар билан кутиб олинди.

Франция ва АҚШ вакиллари совет делегацияси бошлиғининг Ғарб давлатлари ҳукуматлари шаънига қилган кескин танқидига жавоб бериш учун беҳуда уриниб кўрганларидан кейин, Ассамблея Бош комитетнинг тавсиясини ва совет резолюция лойиҳасини овозга қўйишга киришди.

Раислик қилувчи Болэнд ҳар иккала ҳужжатни бир вақтда овозга қўйиш ниятида эди, аммо Афғонистон ва Совет Иттифоқи делегатлари бунга қарши эътироз билдирдилар. Болэнд процедура қоидаларини бузиб, Бош комитетнинг қуролсизланиш масаласини Сиёсий комитетга ҳавола қилишни таклиф этган тавсиясини олдин овозга қўйди.

12 делегация (социалистик мамлакатларнинг делегациялари, шунингдек Куба, Гвинея ва Мали делегациялари) қарши овоз берди.

62 делегация бу тавсияни ёқлаб овоз берди ва 24 делегация овоз бериш вақтида бетараф қолди.

Қуролсизланиш масаласини Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисларида муҳокама қилишни талаб этган совет резолюция лойиҳасини ёқлаб 13 мамлакат делегацияси (социалистик мамлакатларнинг делегациялари, Куба, Гвинея, Мали ва Афғонистон делегациялари) овоз берди; 31 делегация овоз бериш вақтида бетараф қолди ва 54 делегация қарши овоз берди.

* * *

Совет делегацияси бошлиғи Н. С. Хрушчевнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XV сессиясида ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги масалани Бош Ассамблея сессиясининг ялпи мажлисида қараб чиқиш зарурлиги ҳақидаги ёрқин нутқи, зўр бериб қуролланиш тарафдорларининг, совуқ урушни кучайтириш тарафдорларининг ҳийла ва найрангларини тамомила фош қилиб ташлаган нутқ Америка ва чет эл журналистларининг диққат марказида турибди. Бу нутқ Бош Ассамблея кулуарларида, БМТнинг матбуот марказида мухбирлар суҳбати ва баҳсларининг асосий темаси бўлиб қолди.

Совет делегацияси бошлиғининг резиденцияси яқинида доим навбат кутиб турган мухбирлар сони бугун кечқурун жуда ҳам кўп эди. Н. С. Хрушчевнинг БМТдан қайтиб келишини ҳамма кутмоқда эди. Н. С. Хрушчев — машинадан чиқиши биланоқ саволлар ёғила бошлади. Бугун кечқурун Нью-Йоркдаги Совет элчихонаси биноси олдида Н. С. Хрушчев билан мухбирлар ўртасида бўлган диалогни қуйида келтирамиз.

Мухбир. Биз Сизнинг Бош Ассамблеяда берган баёнотингизни ҳозиргина эшитдик.

Н. С. Хрушчев. Ҳа, сиз империалистик давлатларни табриклай оласиз, улар «ғалаба»ни байрам қилишлари мумкин. Улар қуролсизланиш проблемасининг Бош Ассамблея ялпи мажлисида муҳокама қилинишини барбод этдилар ва дунёни ҳалокат ёқасига яқинлаштириб қўйдилар. Бу — тинчлик кучларининг эмас, балки уруш кучларининг ғалабасидир. Соф виждонли ҳар бир киши бундай қарордан хафа бўлади. Афтидан, АҚШ, Англия, Франция ва Канада қуролсизланишни хоҳламаётган бўлсалар керак, бошқа мамлакатлар эса бу масалани ҳал этиш зарур эканлигини ҳали тушуниб олмаган бўлсалар керак. Аммо, биз ўз кучимизни аямаймиз, тинчлик учун кураша берамиз ва уруш оловини ёқувчиларни фош қила берамиз.

Ҳали фурсат бор экан, одамлар уйғониб қолурлар.

Мухбир. Сиз аҳволни хунук қилиб тасвирладингиз, ҳар ҳолда умид учқунларини кўрмаяпсизми?

Н. С. Хрушчев. Бош Ассамблеянинг шу сессиясида бундай учқунларни кўрмаётирман.

Мухбир. Келажакдачи?

Н. С. Хрушчев. Агар халқлар қаттиқ талаб қўйиб, ҳукуматларни сўзда эмас, балки амалда қуролсизланишга мажбур этсалар, у ҳолда уруш бўлмайди. Халқлар тазйиқ кўрсатмасалар, Ғарб ҳукуматлари қуролсизланиш йўлига ўтмайдилар.

Империалистик мамлакатлар қуролсизланиш проблемасини Бош Ассамблеяда муҳокама қилишнинг аҳамиятини пасайтириш учун овоз бериш вақтида ғалаба қозондилар. Аммо биз қуролсизланиш йўлидаги курашда куч-ғайратимизни бўшаштирмаймиз. Биз қуролсизланиш ва мустаҳкам тинчликнинг ҳақиқий тарафдори бўлган мамлакатнинг вакилларимиз ва бизни бу йўлдан ҳеч ким чалғита олмайди.

БЕБАҲО ҲИССА

Суратда: Шоаҳмад Шомуҳаммедов ўз ўқувчилари орасида. А. Заблоцкий фотоси.

Санкт-Петербургда чиқадиган «Тарбия хабарчиси» («Вестник воспитания») журнали 1906 йилда Ўрта Осиёда саводсизликни тугатиш учун энг ками билан 4600 йил керак деб ёзган эди. Буржуа журналисти бу рақамларни ёзаётганида капитализм шароитини ҳисобга олган, албатта. Бироқ, ўз эркини қўлига олган халқимиз капиталистик тузумда енгиб бўлмайдиган довонларни бир неча йилдаёқ эгаллай олди. Бунга республикамизда халқ маорифининг мислсиз, буржуа журналисти учун афсонавий бўлиб кўринадиган тараққиёти туфайли эришилди.

Улуғ Октябрь революциясининг биринчи кунлариданоқ Коммунистик партия минглаб кишиларни меҳнаткаш халқни саводхон, маданиятли қилиш ишига сафарбар этди. Улар орасида тошкентлик бир камбағалнинг ўғли — Шоаҳмад ҳам бор эди. Тошкентдаги 22-мактаб ўқитувчиси Шоаҳмад ака 42 йил давомида меҳнаткаш халқ болаларига савод ўргатиб, билим бериб келади. Унинг ана шу узоқ педагоглик фаолияти даврида етаклаб юрганлари юзлаб ўғил ва қизлар бугун илм-фан, санъат ва маданиятимизнинг етакчи кишилари бўлиб қолдилар. Ҳурматли ўқитувчининг шогирдлари орасида биз медицина фанлари доктори Жўра Пўлатов, Киев университетининг аспиранти Ҳожиакбар Эшонхўжаев, Бухоро область Конимех район касалхонасининг бош врачи Ҳамидулла Носиров, Тошкент область Калинин район қишлоқ хўжалик инспекциясининг бош агрономи Абдуғани Абдувалиев, Тошкент аэровокзалининг бошлиғи Нажим Маликовларни кўрамиз. Бугина эмас. 60 ёшга тўлган ўқитувчининг шогирдлари орасида партия ва совет ташкилотларининг масъул ходимлари, илмий ходимлар, инженерлар, ўқитувчи ва журналистлар бор. Улар ҳалиҳалигача ўзларининг меҳрибон ва ғамхўр ўқитувчиларини чексиз ҳурмат билан тилга оладилар.

Шоаҳмад Шомуҳаммедов ўз фарзандларини ҳам меҳнатсевар ва яхши фазилатли кишилар қилиб тарбияламоқда. Қизи Муаттар, ўғли Анвар ТошМИ да муваффақият билан ўқимоқдалар.

Республикамизда ёппасига саводсизликни тугатиш тарихи ўқитувчи Ш. Шомуҳаммедовнинг номи билан боғланган. Ўзбек халқининг маданий ҳаётда эришган улкан ютуқларига республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Шоаҳмад Шомуҳаммедовнинг ҳам қўшган камтарин, лекин бебаҳо ҳиссаси бор.

Мактаб коллективи ҳурматли ўқитувчини пенсияга узатар экан, унга узоқ умр, сиҳат-саломатлик тилаб қолди.

Ҳ. ҲАМИДОВ.

АФРИКА ВА ОСИЁ ХАЛҚЛАРИ БИРДАМЛИГИ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

СТАЛИНОБОД, 10 октябрь. (ТАСС). Бугун Сталинободда Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги биринчи совет конференцияси очилди. Ўрта Осиё ва Закавказиядаги ҳамма иттифоқчи республикалар, Қозоғистон, Россия Федерацияси автоном республикаларининг делегатлари Лоҳутий номидаги тожик академик драма театри залида тўпландилар.

Конференцияни Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги совет комитетининг раиси, Совет Иттифоқининг таниқли жамоат арбоби Мирзо Турсунзода очди.

Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, СССР Олий Советининг депутати Турсунбой Ўлжабоев конференция делегатларини табриклади.

Сўнгра **Мирзо Турсунзода** «Осиё ва Африка халқлари мустамлакачилик ва империализмга қарши курашда ҳамда Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитетининг фаолияти» ҳақида катта доклад қилди.

Музокаралар бошланади.

Биринчи бўлиб, ВЦСПС президиумининг аъзоси, Қозоғистон ССР касаба союзлари Советининг раиси **Салимгарай Тўқтамисов** сўз олади.

Совет касаба союзлари, деди у, Осиё ва Африка халқларининг озодлик ва миллий мустақиллик учун курашларига катта хайриҳоҳлик билан қарайдилар ва бу олижаноб ишда уларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатмоқдалар. Африка касаба союзларининг илтимосига мувофиқ ВЦСПС Африка мамлакатлари ёшларининг катта группасини совет олий ўқув юртларида ўқиш учун Совет Иттифоқига таклиф қилди.

Осиё ва Африкадаги эрксевар мамлакатлардан келган делегатлар, шунингдек меҳмонлар Озарбайжон делегати донгдор нефтчи **Қурбон Аббос Қули** ўғли **Аббосов**нинг нутқини эътибор билан тингладилар.

Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги япон комитетининг делегати **Такето Макиноути** сўзи минбарда дадил, баҳодирона янгради. Конференция қатнашчилари Арманистон делегати профессор **Анушаван — Ваник Вартаньян**нинг жўшқин нутқини зўр эътибор билан тингладилар.

* * *

СТАЛИНОБОД, 11 октябрь. (ТАСС). Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги биринчи совет конференцияси бугун ўз ишини давом эттирди.

Эрталабки мажлисда Қозоғистон делегати Қозоғистон ССР социал таъминот министри **Б. Бультрикова** биринчи бўлиб сўзга чиқди.

Камерун вакили Комил Чапейу минбарга чиққанида тўпланганлар уни гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Сўнгра чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи совет жамиятлари союзининг раиси **Н. В. Попова** сўзга чиқди. У Совет Иттифоқининг Осиё ва Африка халқлари билан маданий алоқалари устида муфассал тўхталиб ўтди.

Москва университетининг студенти ёш вьетнамлик **Нгуен Ван Хань** конференцияни самимий табриклайди.

Ҳозир жуда муҳим тарихий процесс рўй бермоқда — Африка ва Осиё халқлари мустамлака бўйинтуруғини улоқтириб ташламоқдалар, деди ўз нутқида, Ўзбекистон касаба союзлари Совети раиси **С. Нуриддинов** Ўрта Осиёдаги совет республикаларининг намунаси бу халқлар учун йўлчи юлдуздир. Мана, масалан, Ўзбекистонни олиб кўрайлик. Бу ўлканинг янги тарихи бошланган пайтдан бери қирқ йилдан сал кўпроқ вақт ўтди. Эндиликда у дунёнинг 48 мамлакатига ўз маҳсулотини экспорт қилаётган қудратли индустриал-колхоз давлатидир.

Минбарга Судан вакили, ёш геолог **Абдулҳалим Умар** чиқади. У, халқаро империализмга қарши курашаётган Африка халқлари учун бирдан-бир тўғри йўл бошқа халқлар билан бирдамликни мустаҳкамлашдан иборат, дейди.

Қозоқ ёзувчиси **Мухтор Ауэзов** нутқи катта қизиқиш билан тингланди.

Машҳур тарихчи академик **Е. М. Жуков** ўз нутқида халқларнинг мустамлакачиликка қарши ҳозирги ҳаракатининг характерини чуқур анализ қилиб берди.

Қирғизистон делегати Қирғизистон касаба союзлари Советининг раиси **Б. Аламонов** сўзга чиқади. Мустамлака системаси парчаланиб ва емирилиб кетмоқда, деди у, ўнларча мамлакатлар ҳозироқ империалистлар зулмидан озод бўлдилар.

Конференцияда сўзга чиққан Бхилаи металлургия заводи қурилишининг бошлиғи **Г. Ф. Михалевич** Совет Иттифоқининг Ҳиндистон экономикасини ривожлантиришда ҳинд халқига кўрсатаётган ёрдами ҳақида гапириб берди.

Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний бошқармасининг раиси Муфти **Зиёвуддин Бобохонов** конференцияда катта нутқ сўзлади.

Меҳнаткашлар депутатлари Сталинобод шаҳар совети ижроия комитетининг раиси **М. Нарзибеков** Тожикистон пойтахтининг аҳолиси номидан Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги биринчи совет конференциясининг қатнашчиларини табриклади.

Орол районидаги Ленин номли қишлоқ хўжалик артелининг раиси **М. Маҳмадалиев** конференция қатнашчиларини табриклади.

* * *

СТАЛИНОБОД, 12 октябрь. (ТАСС). Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги совет конференцияси бугун ўз ишини давом эттирди. Раислик қилувчи Мирзо Турсунзода Яманлик меҳмон Муҳаммад Абдулвалига сўз берди.

Дўстлар, — деди Муҳаммад Абдулвали, — бутун дунё халқлари мустамлакачилик ва империализм ер юзидан йўқаладиган кунни орзу қилмоқдалар. Шу сабабли Н. С. Хрушчевнинг мустамлакачиликни тугатиш ҳақидаги таклифи ҳамма томонидан қўллаб-қувватланаётганлиги табиийдир. Халқлар Совет Иттифоқининг сўзи бекорга кетмаслигини ва инсон ҳуқуқларини ҳурмат қилишини биладилар.

Конференцияда бугун, шунингдек, Шимолий Осетия АССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Т. С. Хетагурова, СССР Фанлар академияси философия институтининг старший илмий ходими Е. Д. Модоржинская, Удмуртия вакили Ижевск медицина институтининг доценти Т. Н. Макарова, юридик фанлар доктори К. С. Багинян (РСФСР), М. Я. Сироткин (Чувашистон АССР), Л. Д. Яблочков (СССР Фанлар академиясининг Африка институти), Абдураҳмон Султонов (СССР Фанлар академиясининг Осиё халқлари институти), ёзувчи А. В. Софронов нутқ сўзладилар. Шу билан музокаралар тамом бўлди.

Мирзо Турсунзода доклади юзасидан музокараларда ҳаммаси бўлиб 55 киши қатнашди.

Конференция зўр якдиллик билан резолюция қабул қилди.

Сталинобод конференциясининг қатнашчилари СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчевга мактуб билан мурожаат қилдилар. Мактубда БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясига Совет ҳукумати бошлиғи мустамлака режимини тўла ва дарҳол тугатиш тўғрисида ҳамда ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисида киритган таклифлар ҳусусида чуқур мамнуният билдирилади.

* * *

Конференцияда Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлигининг Совет комитети сайланди. Комитетга 122 киши сайланди. Ўша куннинг ўзида комитет пленуми 25 кишидан иборат президиум сайлади. Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги совет комитети президиумининг раиси қилиб Мирзо Турсунзода, раис ўринбосари қилиб А. В. Софронов сайланди.

Н. С. ПАТОЛИЧЕВ ИНДОНЕЗИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР Ташқи савдо министри Н. С. Патоличев Жакартада ташкил қилинган совет саноат виставкасининг очилишида қатнашмоқ учун 12 октябрда Москвадан Индонезияга жўнаб кетди.

Н. С. Патоличев Ҳиндистон ҳукуматининг таклифига биноан Ҳиндистонга ҳам боради.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТОШКЕНТНИНГ ТОМОША ЗАЛЛАРИДА

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/Х да **Аида**, 15/Х да **Зайнаб ва Омон**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/Х да **Гамлет**, 15/Х да **Имон**.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 16/Х кундуз соат 1 яримда мактаб музика абонементи бўйича 4, 5, 6-синфлар учун ўзбек тилида: **«Музика билан биринчи танишув»** деган темада **суҳбатли концерт**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Катта цирк томошалари.** Қизиқчи артистлардан ака-ука **Ширманлар** қатнашади. Томоша кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Таманго (кенг экранли бадиий фильм) — «ВАТАН» (кеч соат 6, 8 ва 10 да), «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч 8 ва 10 да).

Оддий воқеа — қишки НАВОИЙ номли, «СПУТНИК», қишки «ВАТАН» (эрталаб соат 10-20 минут, кундуз 12, 2 ва 4 да), «ИСКРА» (кундуз соат 5 дан), ёзги «ВАТАН» (кеч 7-40 минут ва 9 яримда), ёзги НАВОИЙ номли (кеч 7 да), ТЕЛЬМАН номли (кеч 7-40 минутда).

Қочқин қиссаси — «МИР», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), КАФАНОВ номли (кеч соат 7 яримда), СТЕПАН РАЗИН номли (кеч 9 яримда), ПУШКИН номли (кеч 7 яримда).

Синдбоднинг еттинчи саёҳати — қишки НАВОИЙ номли (кундуз соат 5 ва кеч 6-50 минутда), ёзги НАВОИЙ номли (кеч 8-40 минутда).

Ёмғирда ҳам, офтобда ҳам — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кундуз соат 5 гача), ПУШКИН номли (кеч 9 яримда), «УДАРНИК» (кеч 7-40 минутда).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040, 50. Секретариат — 34808, 115, Эълонлар бўлими — 28142.